

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 8 korona.
 Egész évre 12 " "
 Vidéken: Negyedévre 5 " "
 Egész évre 20 " "

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

== Egyeszsám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

Tisztelettel kérjük a Szabadság előfizetői közül azokat, akiknek előfizetésük október elsején lejárt, vagy akik még hátralékban vannak, hogy az előfizetési díjat mielőbb beküldeni sziveskedjenek; mert különben a lap szétküldésében fennakadás áll be.

A kiadóhivatal.

Debrecen jövője.

— okt. 5.

Valahányszor idegenek jönnek az országba s a fővároson kívül is szertenéznek: menten a délibábos Hortobágy felé fordul a figyelem és elhozzák az idegent nemes Debrecen városába, hogy megcsodálja ezt a piros pozsgás szép paraszt menyecskét.

Paraszt menyecskéhez hasonlítják a mi hatalmas városunkat és az ötös fogat híres gazdája, Debrecen, mosolyog és készséggel, vendéglátó szivességgel rakja ki a bá-

mulók elé minden istenadta gazdagságát.

Pedig, azt hiszem, hű fiai, akik jövőre nagyságáról, fejlődéséről álmodoznak, nem ezt a hivatást szánták neki.

S valóban bűnös hanvagság is lenne megelégedni azzal a szereppel, hogy Debrecen a vendéglátás utszéli csárdája legyen.

A régi idők észrevétlenül elmultak és elkövetkeztek az újak, melyek a város társadalmi, közéleti megújítását készítették elő.

Aki megfigyelte a város átalakulását, észrevehette, hogy Debrecen az utolsó években minden téren kiváló új erővel gyarapodott és a vezetést az egész vonalon minden irányban friss tehetségek, munkabíró egyéniségek vették át. Oly férfiak, akik a nemzeti feladatok teljesítésére a szó országos jelentőségű értelmében rátermettek és akik e város hagyományos magyar vérének varázsától megihletve igazán arra valók, hogy Debrecen a vidék közművelődési, társadalmi,

gazdasági és közigazgatási fejlődésében a fáklyavivők első sorába emeljék.

Az ős Debrecennek e jeles egyéniségekkel való meggazdagodása a várost fokozott mértékben lelkesítheti ama kötelessége betöltésére, hogy a vidéki városok élén vigye a művelődés lobogóját.

Nem szabad az erőknél itt parlagon heverniük.

A város új képének kialakulása kell, hogy Debrecen minden polgárát egyetértő közmunkára ösztökélje. A források megvannak, csak a jelszó bűvös vesszejével kell megérinteni a talajt, hogy fölfakadjon a bőséges áldás.

A nagy jövőről álmodó a művelődés csarnokát látja, a hatalmas kulturpalotát, melyben nyilvános képtár, remek gazdasági múzeum, a megifjodott Csokonai-kör gazdag közkönyvtára, néprajzi, történelmi és ereklye-gyűjtemények állanak a polgárság rendelkezésére.

Az utcákat villámos ivlámpák világítják, a várost villamos közuti

Vasárnapra.

A Szabadság olvasóinak írta Petur.

Ezen a héten nyitak meg a nagyobb vidéki városok színházai. Csekély kivétellel mindenütt az a jelenség volt észlelhető, hogy az igazgatók iparkodnak a színházat visszaterelni nemzeti hivatásának útjára.

Nálunk a nemzeti célok, a magyar művelődés, a művészi izlés szolgálatából még nem lehet szabadságozni a színészeket. Üres beszéd ugyan, hogy idegenben, Párizsban, Berlinben, Madridban a színház egyetlen föladata az esti multság, a könnyű szórakozás nyújtása. Aki valaha megfordult külföldi színházakban, aki látta, olvasta az újabb francia és német és spanyol drámai költészet alko-

tásait, az jól tudja, hogy ott eszmék, forrongó gondolatok, társadalmi, emberi kérdések izgatják az írókat és a közönséget s a hatalmas áramlatok a költői hatás hullámain özönlének a szívekbe és elmékbe.

De még ha igaz volna is, hogy különösen a párizsi színházak csupán a léha, műveletlen, munkában agyoncsigázott, tehát olesó gyönyörűségben hempergni kívánó tömegek kielégítésére törekcsenek: minékünk akkor is tiltakozni köllene e veszedelmes irány értéktelen termékeinek behurcolása ellen.

Mert Magyarországon a most kialakuló nemzeti műveltségnek, annak a lázas fejlődési folyamatnak, mely a magyar nemzet szellemi megújítása érdekében e hazán átömlik, — szüksége van a színházra. És szüksége van a szín-

háza a magyar költészetnek, az eredeti drámairodalomnak is, melyet gyökerében támadott meg az a szerencsétlen divat, mely az idegen portéka imádásában leli legfő élvezetét. A külföldieskedés e nyavalyája immár csaknem teljesen megölte a magyar történelmi színművet. Pedig erre is föltétlenül szüksége van a nemzetnek; mert a magyarban, fájdalom, rettentő módon meglazultak a történelmi kötelék és eltompult a történelmi érzék.

De tegyük fel, hogy hazánkban a nemzeti műveltség már oly erős és izmos, a nemzeti költészet már annyira virágzó, hogy a közmunka teljesítése alól a színház fölmenthető. Tegyük fel, hogy a muzsa temploma, a szent eszmék, a magasztos gondolatok, a tiszta eszménység csarnoka immár teljes joggal átalakulhat közönséges mulatóhelylyé.

Halmágyi Sámuel

Megérkeztek: Az őszi és téli újdonságok női és leány felöltők, blouzek dus választékban.

Női és leány felöltők legnagyobb áruházába, Debrecen, Piacz-u. 47.

== Meglepő olcsó árak! ==

vonalok szelik át; a főiskola immár országos egyetemmé fejlődött, a vasúti palota mellett áll a pazar berendezésű klinika s a esatornázott és vízvezetékekkel ellátott Debrecen lélekszámban, vagyonban és szellemi kincsekben meggyarapodva ragyog, hódít, nevel és lelkesít.

Es senki se gondolja, hogy ez csak üres képzelet. Megvan ehhez a tüneményesnek látszó kialakuláshoz minden eszköz és a kedvező alkalmak sem késhetnek sokáig, hogy Debrecen városa a köznek javára értékesítse azokat az erőket, melyek itt összegyülekeztek.

Csak meg kell indítani az erőműveket és a mit most még álomnak gondol a kishitű, mindarra a való élet érlelő napja tüzi sugárkoszoruját.

Érdekes visszapillantás.

— A nemzeti ébredés korszakából. —

Az a hatalmasan megélnékölt egyseges nemzeti öntudat, melynek nem egy újabb jelenségével emelkedett hangon foglalkozott mostanában a napi sajtó, a a magyarság eszméjének a politikában, a társadalomban és autonóm kormányzatban egyaránt tanúsított óriási térfoglalása — mily kicsiny magvak esiráiból hajtott ki! A magyarság története egy teljes század óta nem egyéb, mint az erőszakkal elfojtott, visszanyomott hazafias érzés meg-megújuló tüntetése. De a mily könnyű ez érzelmek demonstrálása oly időben, midőn a magyarság közmű-

velődési tényekben ellenállhatatlanul fejti ki meggyarapodott erejét s mint hatalmas elem terjed s hódít minden irányban: ép oly nehéz volt ez akkor, mikor Európában elszigetelten álló fajunknak két erős ellenség ellen kellett védekezni: a latin és germán szellem.

Mélyen megszorító csak visszagondolni is, hogy például az 1790-iki országgyűlésen oly ősmagyar család sarja, mint Pálffy János, magyarul nem tudott szólni s mivel deákul is csak hosszas gondolkodás után bírta magát kifejezni, szomszédja, a tréfásan Culi-nak nevezett Batthvány nórádi főispán valamit közbekiáltott. Mire Pálffy a legkétségbeejtőbb konyhalatinsággal ezt dörögte vissza: Si seit, loquatur, sed non seit, ergo taceat. (Ha tud, beszéljen, de nem tud, hát halgasson.)

Sőt ki hinné, még a nagy nemzeti ébredés nyomán megindult hazafias föllendülés idejében is, miután az 1825-iki országgyűlés már törvénybe iktatta a magyar nyelv jogát, akadtak a magyar nemesség soraiban is, kik egyenesen állás foglaltak a magyar nyelv uralomra emelése ellen s abban az alkotmány veszedelmét látták.

De már mikor József nádor az országgyűlés megnyitása után első bálját adta, azon a legelőkelőbb magyar főúri hölgyek, még az idegen családokból valók is, mint például gróf Károlyné, gróf Koháryné, mind kettő született Waldstein grófnő, ép úgy mint Brentano marquise, gróf Eszterházy Ferencné, született Grassalkov ch hercegnő magyar diszben jelertek meg.

A magyar nyelv ügyét, a magyar nemzeti politika gondolatát többé nem lehetett elfojtani. Diadallal járta be az országot s lelkes tüntetésekre ragadta a sziveket. Elémi erővel tört ki, különösen

az ifjúságban, mely hévvel, bátorsággal küzdött a magyar nyelv jogaiért s ha kellett, tettel és karral is megvédelmezte azt támadói ellen.

Pozsonyban történt, hogy egy bácsi származású kancellista, Szuesics bácsmegei követ fia, azt találta mondani egy vendéglőben több külföldi hallatára, hogy a magyar nyelv föltöbb bárdolatlan és alkalmatlan s hogy ő, ha magyar levelet ír, három sornál tovább nem tudja vinni, hanem más nyelven kénytelen folytatni. Meghallotta ezt Barkassy borsodmegyei kancellista s elbeszélte a dietaturán az ifjaknak, kik zugni kezdetek: Ki vele! Ki vele, az elfajult koresesal! Ekkor lépett be Jármy szabolcsi követ juratusa, Zoltán Mihály, egy karesu, szép ifju, a ki szintén a méltatlankodók pártján állt, s mikor Szuesics társai szitkai hallatára elég vakmerő volt összehuncozni a jogos haragjában felzudult ifjúságot, Zoltán tűzbe jött s arcul vágta a távozni nem akaró Szuesicsot. Az ifjak pedig egyhangulag kijelentették, hogy nem fognak Szuesicsal együtt irni, inkább odahagyják a dietaturát. Csak e kijelentés után hagyta oda Szuesics a termet.

A dolognak azonban folytatása is lett, mert Szuesics, az apa, országgyűlési salvus conductusát látván megsértve, a királyi személynök előtt emelt panaszt, aki miután a feleket kibékíteni nem sikerült, a vizsgálatot kénytelen volt elrendelni ez ügyben: de az eset az országgyűlés végén történvén, a további lépések abban maradtak.

Nagy megtiszteltetése volt már a magyar nemzetnek Ferdinánd trónörökösnek 1822-ben tett körutja Magyarországon, ahol pár évvel utóbb Mezőhegyesen egy vad ló garázdálkodása következtében élete komoly veszélyben forogott.

Akkor is szemébe kell néznünk annak a hazugságnak, mely a mai színházi műsor lealjasodását azzal a mentéssel takargatja, hogy ez mindenütt így van.

Hasonlítsuk össze a bécsi, berlini, madridi, szentpétervári, római, milanói, belgrádi, prágai műsora a budapestivel, sehol se találjuk nyomát annak, hogy a párizsi szemét agyonszoritaná a színpad virágait.

De vajjon Párizs valóban feneketlen Szodomája-e a modern bűnöknek, az izléstelen, orcapirító förtelmességeknek?

Ha bemegyünk Párizs ötven színháza közül negyvenhét-be, azt tapasztaljuk, hogy annak a szemérmetlen pornografiának ott híre-hamva sincsen, a melyet nekünk, egész Magyarországnak mint legujabb párizsi terméket tálalnak fel.

Párizsban az opera a zene és az énekművészet tudományos akadémiaja; a Molière színháza szentelt hajléka a klasszikus költészetnek, az Odéon, a Gymnase, az Opera Comique s a többiek mind a műzsák tiszta oltárain őrzik az örök tüzet. Még azokban a kis dalesarnokszerű színházcskáknak is, ahol a néző a belépő jeggyel együtt fogyasztási szelvényt kap s a helyén sört, teát, kávékat ihatik, még azokban is a léhább, utszéli apróságok után legvégül mindig egy-egy remek egyfelvonásost adnak elő, hogy a közönség ennek hatása alatt menjen haza.

Mindössze három-négy olyan színháza van Párizsban, amelyekben a szemérmetlen X. asszony, Órnagy ur, Osztrigás Mici, Tekenős béka s más efféle trágárságok színrekerülnek. Ámde ezek a színházak zártkörű színházai a párizsi demi-mondenak, ennek a különös fajtájú

párizsi félvilágnak, melytől a párizsi polgári társadalom még a mulatságaiban is elzárkózik.

Azokba a színházakba párizsi polgár felesége, leánya soha be nem teszi a lábát; azokban az a félvilági társaság mulat, mely épp úgy nem vegyül össze sem a munkásnéppel, sem az ősnemes francia családokkal, mint viz az olajjal.

És ezekből a esatornákból árasztják el egész Magyarországot szeméttel. Tesék jól megérteni, a művelt nagy nemzetek drámairodalma évről-évre legalább kétszáz többé-kevésbé értékes, de irodalmi szinten álló új darabot termel és ebből a kétszázból Magyarország összes színházai számára azt a szeméttel válogatják ki, a mi Páris — három demi-monde színházában gyűl össze.

Hát nem lelketlenség, nem égbekiáltó bűn, sőt tovább megyek: nem hihetetlen ostobaság ez?

AZ
ŐSZI ÉS TÉLI
ujdonságok

teljes választéka raktárra érkezett. Cégünk elve csak „Frist Class” gyártmányok elárúsítása. Cégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső leghíresebb gyáraival közvetlen összeköttetésben áll; az általuk leköltött minták és minőségek kizárólag cégünk-nél szerezhetők be.

Minden egyes árucikknek
olcsó, de szabott ára
nyíltan, számokkal van jelölve, ennél fogva a
tulajdonos teljesen kivan zárva.
Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

Szénásy, Hoffmann és Tsa

SELYEMÁRUHÁZA

Budapest, IV., Bécsi-utca 4. sz.

Ferdinánd főherceg csak magyarul beszélt a magyar urakkal s magyarul fogadta azoknak magyarázatait. Patakon megtekintették a főiskolai könyvtárt, természetrajzi gyűjteményt s nyájas beszélgetésbe bocsátkoztak a kollégium akkori nagyírú tanáraival: Késyvel, Rozgonyival. Ujhelyben viszont a megye székházát és levéltárát vették szemügyre s betűzgették Mária Terézia azon leiratát, melyben tudósítja a megyét, hogy atyja meghalozván, ő vette át a kormányt s nézegette Boesky, Bethlen és Rákóczi irásait.

Igy izzott a nemzeti elsatnyulás kihűlt kérge alatt is a magyarság élő szikrája!

A zenede tanterve.

— Válasz Kuthy Zsigmond urnak. —
— okt. 5.

„A zenede tanterve” cím alatt megjelent cikkben Igazgató ur melegen foglalkozik a zenedével és felhasználja az alkalmat, hogy egy kalap alatt a tanári nyugdíjalapot is szőnyegre hozza.

Nagy megnyugtatónkra szolgál, hogy mindkét irányban kijelentett aggályait eloszlatjuk.

Kuthy igazgató ur egy előző cikknek félreértett vagy rosszul olvasott mondatából indul ki. Ott nem volt az mondva, hogy az intézőség a Hangtant, Zeneszerzést és Hangszerismét kiküszöbölte a tantervből; eme tanfolyamok eddig sem léteztek a zenedén s azért megszüntethetők sem voltak. A kérdéses cikkben az sem áll, hogy eme tanfolyamok helyett „a fuvóhangszerek és a zenetörténet tanítását fektették szélesebb alapra”, hanem az van írva, hogy az *elméletet fektették szélesebb alapra*.

Ezek után, látva, hogy mennyire ki vannak téve a zeneelmélet egyes ágai az összetévesztés veszedelmének, néhány felvilágosító megjegyzéssel szolgálunk.

A zeneszerzés a zenei tanulmányok-

Ha testi nyavalya, ragadós kórság üt ki valamely szomszéd államban, sőt messze keleten vagy a tengeren túl, a hatóságok rögtön megteszik a védekező intézkedéseket; szigoruan elzárják a határokat, hogy a kolera, a pestis el ne terjedjen hazánk területén. Így óvják testi épségünket, egészségünket.

Csak éppen a lélek megromlására legyen szabad a vásár? Csak éppen a lelket lehessen büntetlenül elárasztani ragadós kórságokkal, a belpoklosságnál veszedelmesebb nyavalyákkal?

És ugyan miért? Semmi másért, csupán azért, mert élelmes budapesti színmű-kupecek, izléstelen színházi kuffárok Párizs ötven színházának gyöngyszemei közt csak három szemétdomb hulladékain szeretnek élőködni.

ban korántsem felel meg a fogalmazásnak. A zenei fogalmazást az *összhangzattan* tanítja s ez a tanszak elegendőleg és kiváló tanerő által képviseltetik zenedénken. Zeneszerzés tan alatt nem a koncepció formai szabályait, hanem annak lényegét s a rendelkezésre álló célirányos alkalmazását értjük. Nyilvánvaló, hogy ezt a tanszakot kizárólag csak az fogja hallgatni, a ki komponistának készül. Más növendék, — legyen az bármily zenei zseni, — ezen ismereteit gyakorlatilag nem érvényesítheti. Azokon organistika sem azt célozza, hogy a növendék pusztán tudomást vegyen a szimfonikus orkeszterben előforduló hangszerek létezéséről, hanem a közel *negyven*féle hangszernek kulcsait, hangterjedelmét, színező hatását, esetleges felcserélését és surrogatum gyanánt való kihasználását tanítja. Ugyan mit csinálnának ezen ismeretekkel a mi növendékeink, ha csak karmesternek vagy komponistának nem készülnek?!

Igazgató ur a hangtan kifejezés alá is idegen fogalmakat soroz. Egy gyakorlati muzsikusként, ha intelligenciára nem tart számot, ellehet a hangtan ismeretei nélkül, mert ez pusztán a zene fizikai részével foglalkozik. A hangtan nem a menzurát, ritmust és a solfeggialást tanítja, hanem a hangok számviszonyait, a harmoniák matematikai magyarázatát s a kombinált és aliquest hangok keletkezésének feltételeit. Ismételjük, egy gyakorlati muzsikusként mindennek semmi hasznát sem veszi, ha pedig magasabb kiképzetésre készül, úgy nem kerülheti el a középiskolák látogatását, hol az akusztika törvényeivel elegendőképen megismerkedik a fizikából. Persze a zeneakadémián nélkülözhetetlen ez a tárgy, mert annak növendékei kizárólag a zenei pályára készülnek s az alsófoku iskolák elvégzése után további tanulmányaikat esetleg beszüntetik.

Ezekben véljük igazolhatni, hogy miért nem állítja fel zenedénk az akusztika, zeneszerzést és hangszertan *külön* tanszékét. Abban azonban megegyeznek nézeteink, hogy a most felsorolt tanszakoknak bizonyos mérvben mégis képviselve kell lenniök egy jónévű zeneintézetben és ama bizonyos kifogásolt cikk ép arra mutatott rá, hogy a zenede igazgatósága, midőn új tantervét kidolgozta, mily áldozatkészséggel teremté meg azon tanszékét, mely magába öleli a hangszerisme, hangtan és irodalomtörténet ismertetését is a nélkül, hogy a növendéket egyéb tanulmányainak folytatásától elvonná. Ha a növendéknek a hangtant, alaktant, hangszertant, partitúra olvasást egész terjedelmében kellene tanulnia, bizony nem maradna egy órai ideje sem a középiskolai tanulmányokra. Ezért választá meg a zenede intézősége óvatos körültekintéssel a tanszakokat úgy, hogy a művészi kiképzés sérelme nélkül más érdekek se szenvedjenek. És hát Igazgató ur nem is találta meg a zenede tantervében a rosszul értelmezett hangtan, alaktant és hangszertan felsorolását, mindeme tárgyak mégis elegendő bőséggel taníthatnak a zenedén, még pedig a *zenetörténet* tanszakán. Ennek neve elfedi a feldolgozásra jutó anyagot

s azért azon téves következtetésre jogosít, hogy a zenetörténet csupán a zene fejlődésével foglalkozik. De ebben befoglaltatnak az elméletek, rendszerek, irdadorok, értékek, kulcsok, műformák ókori, középkori és modern alakjai, a szerzők és művek egymásra következése s ennél fogva ezen tanszak magában egyesíti az összes zeneelméleti ismereteket. És ezt a fontos tanszakot — hogy helyes perspektívát adjon, — ezt Igazgató ur, *gombnak méltóztatik nevezni a ruhán!*

A tanári nyugdíjügyről való nyilatkozás nem tartozik ezen ellencáfolat keretébe, ép úgy, mint a hogy nem volt helye Igazgató ur cikkében sem, de mellékesen megjegyzem, hogy az, kitől Igazgató ur információt szerzette, nem volt őszinte, mert különben tudomására jutott volna, hogy a zenede vezetősége és választmánya évek óta érdeklődéssel foglalkozik ez ügygyel, alacsony belépti díjakkal estélyt is rendezett, de az mezdő maradt a közönség részvétele hiányában s most mégis a közönség sorából éri szemrehányás a zenede vezetőségét, melynek lelkes választmányi elnöke, 200 korona készpénzzel is járult az ügyhöz. A kecskeméti, miskolci, kassai stb. zenedéknél könnyű volt a nyugdíj kérdését megoldani, mert azok városi zenedék, a tanárok pedig városi alkalmazottak s nyugdíjban a várostól részesülnek.

A mi zenedénk közadakozásból létesült s csupán szubvenciót élvez a város részéről; itt tehát a nyugdíjkérdést nem lehet oly könnyű szerrel megoldani.

Drumár János.

Az automobil.

Milton Pine dr. amerikai fogorvos ellen felesége válópert indított, mert férje folyton az automobilal foglalkozik.

A doktor ur: (Börkabáthban, börnadrágban, borsipkában és saját bőrében elindul.)

Felesége: Elmégy edes?

Dr.: Ühüm! Megsimogatom az automobil.

F.: Ma talán nem kellene elmenned?!

Dr.: Talán nem, de bizonyosan. (Hóna alá csapja a légszivattyút.)

F.: Nézd nézd ne légy kiállhatatlan! Ma van házasságunk évfordulója! Emlékszel edes?

Dr.: Persze hogy persze! Szeptember 22-ikén! Boldog nap!!

F.: Dehogyan szeptember 22-én! — Julius 3-án?!

Dr.: Eh! Csak emlékszem!! Szeptember 22-én vettem az első automobil: Na nem?

F.: (sóhajt) Ugy van! — Ugye itthon maradsz?!

Dr.: (kellemetlenül) Jó, jó! No most megpurupállak! . . .

F.: (ijedten) Engem? — De én nem vagyok automobil gummi?!

Dr.: Persze. (kinyit három gázcsapot.)

F.: Mit csinálsz?

Dr.: Szagot. A gáz maga nagyon hasonlít az imádott gazolin szaghoz . . . Oh edes.

Uj bormérés.

linka mérést nyitottam. Állandóan raktáron tartott, kitünő minőségű, tisztán kezelt boraim és minden más italok, továbbá előzékeny és pontos kiszolgálás által igyekszem a nagyérdemű közönség bizalmát és pártfogását kiérdemelni.

Becses pártfogásukat kérve maradtam kitünő tisztelettel

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy Péterfia 74. szám **„Szabadság”**-hoz

alatti saját házamban **„Szabadság”**-hoz címzett, jól felszerelt s a mai kor igényeinek megfelelő bor és pártfogását kiérdemelni.

Nagy Lajos.

(Az asszony pirulva reménykedik . . . —
gazolin!! (az asszony már nem reménykedik.)

F.: Te valóságos bolond vagy!!

Dr.: Az nem! Hanem most jut eszembe,
meg kell néznem az automobilomat. Arra a
disznó new-yerseyi országuttra rándulunk ki,
hát tyukszemgyűrűket ragasztgattam a kere-
kekre. Ez jót fog tenni! (Dühösen.) Gyalázat,
hogy milyen karban tartják nálunk az utakat!!
Gyalázat! (Szórakozottan felvesz egy olajos ron-
gyot s elkezd dörgölni a felesége orrát.)

F.: Jézus! megbolondult! . . .

Dr.: Ja persze! (Megvetéssel.) Te nem
vagy automobil! (Eltávozik . . . Dűnyög.) Még
sem megyek New-Yerseybe, — olyan komisz
uton még torokgyíkot kap az automobilom-
(Ordít.) Dada! Dada! Fektesse le . . .

Dada: A gyerekeket?

Dr.: A szeme csücskít. Az automobil!
Ha simi fog énekeljen neki! De ne ám a rő-
zsabimbót! . . .

(Ellantol az automobil-klubba.)

— II.

A hétről.

A Szabadság számára írta: Szatyí.

E sorok szerény íróját csak a Gond-
viselés véletlenségeket szerető szeszélye
mentette meg attól, hogy nem a Frimm
féle jónévű intézet egyik termében ül,
erős felügyelet alatt, 14 fokra lehűtött
vizes sipkával a tarkóján s hogy nem
dominót játszik ez igazán humánus inté-
zetben azzal a szerencsétlen sorsu vasuti
kalauzzal, a ki tők királynak érzi magát
s mindig attól retteg éjjel és nappal,
hogy az ápolója tökdísznö és elüti egy
alkalmas pillanatban.

Szerencsére azonban már nincs több
olyan bizottság, a melynek tagjai felül-
bírálnák kis, nagy, al-, fel- és más ehez
hasonló ülésekben az 1903 évi városi
költéséget s hogy Roncsik Lajos fő-
számvevő immáron kellőképen megbün-
hődte a multat és a jövődőt.

A délután 3 órától 7-ig tartó időt
ezek szerint bátran a Szikszay Gyula
pompás hidegvizgyógyintézetében töl-
tetheti esekélységem, akit nem vigasztal az
a tudat, hogy az örökös közadósok közt
Debrecen városa játsza a főszerepet ezen
a tájékon, vagy mint mondani szokták:
a Basa halmán belől.

Ellenben tekintettel arra, hogy ez-
zel a dologgal csak kesztyűs kézzel lehet
foglalkozni, kikerülésével a 60 százalé-
kos pótdadónak, — mint olyannak, ro-
konszenvem egész melegevel üdvözlöm
azt a javaslatot, hogy a lelenházat a
róm. katólikus temető mellől a nagy-
erdőre, valahol a *Leveles csárda* kör-
nyékére fogják elhelyezni. Méltóbb he-
lyet igazán lehetetlen elképzelni
ezen ozóndus, nyáron keresztül fűszeres
illatokat lehelő tisztástól a hol a csak
igen mérsékelt szerencsés születési vi-
szonyok közt világrajött gyermekeket,
mint a nagyerdő virágait, vad liliomait
felruhazza az Ur, azonképen gondozás-
ban részesíteti az emberszeretet.

De az egészségügyi bizottságnak a
lelencek felruházását illetőleg több körü-
ltekintést ajánlok, mint a színügyi bi-
zottságnak a mely a maga hatáskörében

bizonyos ruhanélküliségre szemet hunyt
akkor, mikor még Aron Miska bátyánk
is azon erőlködik, hogy nyitva tarthassa
a szeméit, a melyek pedig esténként a
színházban erősen viaskodnak, rendes
körülmények között, Orfeus varázsha-
talmával.

De nem akarok itt abba a gyanuba
esni, mintha mélyebben érdekelné és ko-
momabb taglalásokra indítana a színház,
amit komolyabboldaláról más rovatban ugy
ismegtalál az olvasó s hogy leheletszerűen
érintettem itt, azzal csak jelezni akartam
azt a lázas érdeklődést, a melynek jegy-
ben megindult a hét s a mely az előbb
említett 1903. évről szóló költségvetés
mellett legjobban izgatta a várost.

Mert a hét történetéből alig jege-
zesedik ki más méltó dolog a krónikás
tollára való s minden egyéb ügyek olyan
kiszabott pontossággal rohantak le a ma-
guk útján, mint a megyei közgyűlés tárgy-
sorozatának a letárgyalása, a hol az ál-
landó választmány minden ügyben a
esalhatatlanság köpenyegében uralkodik
a helyzetben.

A debreceni tüzoltó egyesület jubile-
uma, az egyesület hivatásához méltóan, nem
hozta veszedelmesebb jellegű tűzbe a
közönséget, de különben is az ünnepet
ülők Hauer (Hajdu) Berci kifogástalan
vendéglősi mivoltának és Szikszay Gyula
pincéjének jóvoltából gondoskodtak eleve
arról, hogy az esetleg támadható tüzet
lelocsolhassák, régi jó magyar szokás
szerint, áldomás ivással.

Mert busuljunk vagy örülünk, ezt
a régi jó szokásunkat nem hagyjuk el s
egyetlen adó van csak, a miért magyar
ember nem szokott zugolódni, a *borital-
adó*.

Minden más egyebek közt fontos
dolog tehát, hogy a kertiségek már kez-
dik megállapítani a szüretnek határidő-
napjait s készülődik hozzá erősen az idő-
járás is. Esik az eső napok óta, talán,
hogy a nyári vízhiány és a szüretnek után
jobban boldogulhassanak a keres-
márosok.

A katonai lépés.

Az angol katonáknál
fontos újítást hoztak be,
meghosszabbították a lépést
83 centiméterre.

Johmanrey hadnagy: Ánc, éváj, ánc, éváj
. fiftire, szörti, forti, gém Jack Kohn
maga megint 82 és fél centimétert lép, minek
alkuszik, nem licitáció ez

(A szegény Kohn még rövidebbet lép.)

Hadnagy: Mi a ménkö?! — Heiven-
kilenc és egy negyed? Örmester Bull adjon
annak a Kohnnak egy kontyost, de ha-
mar!

(Kohn urat kontyon ütik A masiro-
zás folyik tovább.)

Egy vicces káplár: Jönnék a burok!!

(Miként a nyul, ha letépte láncát — a
legénység hadnagyostól, örmesterestől 150-161
170 cm.-ig terjedő lépésekkel eliramodik,

Kohn: (egy löféjjel vezet.) Bizalmasan a
a hadnagyhoz) Nü, minek nem lép 83 centi-
métert?

Hadnagy: Nem ettem kefét!

— II.

Egyről-másról.

Budapesti levél.

A Szabadság számára írta: Lux Terka.

Budapest, okt. 4.

Ominózus hírrel vagyok kénytelen
megkezdeni legelső levelemet: halál hir-
rel. Hogy kiről van szó, azt minden
újságolvasó ember tudni fogja: Zolá-
ról, a világirodalom egyik legnagyobb
írójáról.

Zola az egész világ halottja, mint a
hogy az egész emberiségnek volt az
írója. Lehetnek nézeteltérések, ez iro-
dalmi fajjal szemben, amit művelt meg-
kövezhetik, vagy megkoszorúzzák a
naturalista irány mesterének emlékét, de
a legnagyobb tény elvitázhatatlan, hogy
az emberiség írója volt, vagyis az az
elvesztett gyereke, aki mindenkié, de sen-
kinek sem kell, akit mindenki keres, —
de csak fél szemmel — és senki sem ta-
lál föl: az igazságé.

Ez a nagy francia nem sejteti,
vagy érinti az igazságok forrását, hanem
kiönti az ember elé az egész kutat. Nézd:
ezért vagy telhetetlen a szerelemben,
ezért bukol el, ezért mégy tönkre, ezért
halsz meg s így sorjába és a maguk el-
ijesztő meztelenségében történik meg
előttünk az ember degenerációjának sok-
féle és megdöbbentő bizonyítása.

A nagy halott művei nem erkölcs-
telen perverzítások, hanem az életből az
embereknek. Nem ő teremtette a csunya
vagy kínos helyzeteket, hanem az élet.
Az élet produkálta s ő csak utána re-
produkálta nagy bátorsággal.

Szomorú téma: halálról beszélni,
de így nyár után, mikor már az ember
tul van a Szt. Mihálynap első hét órai
harangozáson is, szinte pradesztinálja az
idő az elmúlás gondolatára. Még meleg,
nyári eső hull a fővárosi paloták kor-
mos tetőire, pár nap mulva az őszikabát
is lekivánczik az emberről, sőt a város-
ligeti Feld-színház utolsó előadásán még
zsufolt ház nézte végig Bánk-bánt, de
mindez nem ér semmit. Vége, oda van-
nak a szép hosszú nyári délutánok, hat
órákor már jelentkezik az este s a hét
órai melankólikus harangozó már a szin-
házaknak szól. Szólik az ember hazul-
ról a bus impressziók elől s beül a Nép-
színház egy székébe, hogy — folytassa
a hazulról elhozott bus impressziókat.
Van rá oka. Blaháné bucsuzkodik. A nap-
sugár a rónától, fülemile az erdőből. Mert
hiába minden: ősz van Virágok el-
hervadnak, madarak elhallgatnak, én
Istenem, miért, hogy az ember tavaszait
nem lehet elülről kezdeni?!

Hisz igaz, hogy ezután is látjuk ezt
a csoda asszonyt a nemzeti színház desz-
káján de hajh, ugy fáj az embernek (kü-
lönösen, ha az az ember asszony is)
nézni ezt az átlépést: egyik szinpadról a
másikra. Csak egy lépés és mi mindent
beszél Hiába minden: ősz van
A nyári primadonnák visszamennek a
karba, az ágyaik derékalját megtölthetik
hervadt virágokkal, a nyári kritikusok
is eltűnnek a nagy nirvánába s jönnek
helyükbe a komolyak, a kegyetlenek,
mert furesa az, hogy nyáron semmit sem
vesznek az emberek olyan komolyan,
mint télen. Hja a nyár! — mondjuk,

Új műterem!

Van szerencsém a t. cz. közönség
tudomására adni, hogy **Piacz-utca**
34. sz. alatt, a m. kir. főposta mellett
nyitottam. **Bátorkodom megjegyezni, hogy nálam tényleg csakis**
művészi kivitelű képek fognak előállítani.

nagyobb szabású fényképészeti műtermet

Tisztelettel **Harth Gusztáv**, fényképész.

nyáron minden zöld: Primadonnák, kritikások, még a legféhébb márvány menyasszonyok is, csak: a futtatások, a kiegyezés, a megrepedt új parlament és a sikkasztások, szélhámosságok maradnak meg egyformán tekintélyes nivójukon. Május, augusztus, október, az nekik mindegy.

A Szt. Istvánnapi derby épp oly érdekes, mint az őszi handicap, a kiegyezés akkor, a legzsengőbb rügyfakadás idején épp úgy nem vesztette el aktualitását mint ma, az új parlament márvány falának megrepedése épp olyan szomorú tény volt a legmelegebb kánikulában, mint most, októberben, és a sikkasztások, szélhámosságok, ugyan mi változtat ezeken? Holmi kis személylétérés, a libellák különböző billenése jobbra vagy balra, aszerint, amennyi bankók lettek rávetve, sőt még az sem változtat a dolgon, hogy egyszer: himnemű, máskor nőnemű a delinvens. Most a nőneműek osztályából került ki kettő. Egy özvegy altábornagyné s egy szegény kis vasutas leány. Micsoda kontrasztok a társadalom lépcsőin s hogy elsöpörte ezeket a lépcsőket a bűn számuma.

Mindkét esetben a nő bűnének két legjogosultabb oka az okozatnak: szerelem és nagyravagyás. A kis pénztárnoknő szerelmes volt s az altábornagyné nagyravagyó, vagyis ennek a pandortja: pazarló.

A női proletarizmus szomorú jelensége a hivatalnoknő esete, a szegény leányé, aki a sorstól kinosan kiimádkozott, vagy kiharcolt egyetlen férfit megakarja magának tartani és bűnre vetemedik érte. Hozzá nyúl a láthatatlan hatalom nagy bankóihoz, amely: az államé. Szegény kis szerelmes leány, tudta is ő elvakultságában, hogy az állam épp oly konokul őrzi a maga nagy bankóit, mint a kis szatéc az asztalírókjában a részpénzt s hogy épp úgy bünteti a szerelem miatt elkövetett bűnöket is, mint a talpfák, vagy a sinek ellopását a pályatestről.

A másik asszony bűne nem számíthat elnézésre. Az az éhező, aki előtt egy tál csirkehus van, s ő csak azért dobja ki az ablakon, hogy fácsán sültet hozzanak helyette és várakozás közben közben éhen hal, az nem érdemel szánalmat.

És hány ilyen kisebb-nagyobb kiadása panamista uri asszonyt rejt el a fővárosi paloták kolosszusa. Hány szép asszony kifizetetlen selyemruhája suhog végig szép őszi estéken a Váci-utca és Andrassy-ut fényes milliójében, hány szép fejben fordulnak meg a furfangosabbnál furfangosabb tervek az ékszerész-kirakatok előtt állva, hogy azt a divatos, hosszú fejű briliáns gyűrűt, vagy azokat a ragyogó butónokat hogyan lehetne megszerezni?

És suhog a selyem, villog a szép szem a fényes utcák aszfaltján és nőnek a bűnök az őszi szezon megérkezéssel.

Politikai hírek.

— **A képviselőház munkarendje.** A képviselőháznak október 8-án tartandó első ülésén az elnök elsőbb is felolvastatja a második ülészak megnyitására vonatkozó királyi kéziratot, azután utalva az országházba való átköltözésre, kiemeli e nap jelentőségét. Valószínű, hogy Széll Kálmán miniszterelnök is röviden felszólal, Apponyi ezután bemutatja a nyáron beérkezett kérvényeket, okiratoikat és megállapítja a másnapi napirendet. E napirend formalitásokból áll. — Ugyanis alelnököket, jegyzőket és a bizottságokat választják meg 9-én és 10-én. Ekkor több napi szünet lesz a kolozsvári ünnepségek miatt, a melyeken az elnökkel és több miniszterrel a ház több tagja vesz részt.

— **A főrendiház költözése.** Az új országház főrendiházi része nagyon nehezen készül. Eddig úgy tervezték, hogy szeptember végére már elfoglalható legyen, most azonban a munka úgy áll, hogy a főrendiház még novemberben is aligha tarthat itt üléseket. A főterem, az ülésterem már elkészült, de a különféle hivatalos helyiségekben nagyon lassan haladnak a dolgok, úgy, hogy már az se lehetetlen, hogy a főrendiház csak valamikor karácsony vagy új év táján tarthatja meg első ülését az állandó országházban.

— **A táppi kerületben** köztudomás szerint, a napokban befejezték a vizsgálatot, amelyen kiderült, a hogy a kerület képviselő küldési joga ezáltal fel nem függeszthető, mivel hogy semmiféle olyan visszaélés nem fordult elő, amely a képviselőválasztói jog fel függesztését indolná. A kerületet eddig hosszú időn keresztül Enyedy Lukács képviselte s a szabadelvű-párt most is az ő zászlója alá akart csoportosulni. Enyedy azonban beleunt a választási küzdelembe s a legközelebbi hetekben megtartandó táppi választásban ő szerepet nem vállal. A táppi szabadelvű-párt most képviselő-jelöltet keres. A mostani mérkőzés előre láthatólag sokkal könnyebb lesz a szabadelvű pártra, mint a legutóbbi, mert a választások óta Kelemen Bélának, a függetlenségi-párt jelöltjének táborában borulás állott be.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Vizsgák a közigazgatási tanfolyamon. Tegnap felvételi vizsgát tartott a helybeli közigazgatási tanfolyam tanári kara, a melyre 3 hallgató jelentkezett, a kik a vizsgát sikeresen le is tették. A vizsgáló bizottság elnöke Pénzes Sándor, tagjai pedig dr. Nagy Lajos, Orosz Sándor, Edelmann Oszkár és Dávidházi Sándor előadó-tanárok voltak.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmúzeum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

Okt. 5. A siketnémákat gyámolító egyesület gyűlése délelőtt a vármegyeházán.

Okt. 5. A gazdasági bizottság ülése a városházán d. e. 10 órakor.

Okt. 5. A népfelkelők szemléjének utolsó napja.

Okt. 5. A kereskedő ifjak dalestéje a *Bika* szalodában.

Okt. 6. Városi közig. bizottság ülés délután a városházán.

Okt. 12. A debreczeni jótékony nőegylet közgyűlése.

Okt. 13. A megyei közig. bizottság ülése a városházán.

Okt. 13—21. Őszi nagyvásár.

A király nevenapja.

— okt. 5.

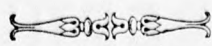
Debrecenben a király nevenapját ünnepi istentisztelettel ülték meg, melyet a róm. kath. templomban dr. *Wolffka* Nándor v. püspök celebrált fényes segédlet mellett. A hálaadó istentiszteleten diszben jelent meg az egész tisztikar *Kafka* Ignác lovassági tábornok, gróf *Zedvitz* cs. és kir. huszárezredes, *Bodnár* István honvédezredes és *Vogel* cs. és kir. ezredes vezetése alatt. A templomot teljesen megtöltötte az ünneplő közönség.

Budapestben a hivatalos istentiszteletet délelőtt 10 órakor volt a budavári koronázó Mátyás templomban. A misén *Vaszary* Kolos bíboros hercegprimás pontifikált több püspök és egyházi előkelőség segédlete mellett. Megjelentek *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Wlassics* Gyula, *Darányi* Ignác, *Láng* Lajos, *Plósz* Sándor és *Cseh* Ervin miniszterek, *Szabó* Miklós, *Wekerle* Sándor, *Rudnay* Béla, *Berczik* Árpád, *Márkus* József főpolgármester, dr. *Kétly* Károly és *Hosvay* Lajos rektorok, az idegenhatalmak képviselői és még több előkelőség, kik mivel után a miniszterelnöknel tisztelegtek, s aláírták a kitett üdvözlő ívet. Ünneplés misét szolgáltatott még a budavári palota szt. István kápolnájában, a budavári helyőrségi templomban, a Ferenczvárosi Ránolder kápolnájában, a tabáni szerb templomban stb. stb.

Bécsben a király nevenapját szintén ünnepi istentisztelettel ülték meg valamennyi plébánia templomban és imaközben. Az istentiszteleten megjelentek az állami és városi hatóságok és a tanuló ifjuság. A szolgálatban nem lévő helyőrség számára a helyőrségi templomban tartottak istentiszteletet. A Fogadalmi templomban tartott istentiszteleten jelen voltak Ferencz Ferdinánd, Ferdinánd Károly és Rájner főhercegek, Bolfrac főhadsegéd és a tábornoki kar. Az istentisztelet után a templom előtt felállított csapatok elvonultak a főhercegek előtt.

Orosházi házi kenyérsütőde

október 4-én megnyílt.

Sütőde: Piacz-utcza 79.

Főelárusítás: Simonffy-utcza 2., városi bérház, a husárusokkal szemben.

Az öreg honvédekhez.

Veterán bajtársak!

Holnap október 6-án lesz a halhatatlan emlékü magyar tábornokok lelki-üdvéért a gyásztisztiztelet. Jöjjetek el mindnyájan az ur templomába, imádkozunk érettök hittel, szeretettel s megtörhetetlen lélekkel.

Adjunk hálát a mindenség urának azért is, hogy mi mindnyájan, kik az emberi életkor legvégső határánál állunk, mindeztideig életben maradtunk, kik az annyiszor kiállott esaták után életben, sebesületlenül, vagy csak könnyebb sebesüléssel hagyhattuk el a küzdőtér, — az elesett hősök sírjain pedig felvirágozott a szabadság viránya s neveiket megörökítette a történelem.

Mindenség ura Atyánk és Istenünk! Ki a felhőkön túl oly magasban lakozol, küld el föházunk elé legbuzgóbb angyalod, ki sebes szárnyain vigye fel imánkat trónod zsámójához, midőn a Te szentegyházad oltára előtt leborulva imádkozunk a vértanukért s a többi elesett hősökért.

Jöjjetek el 9-ik zászlóaljbeli hősök a veres sapkások, valamint a fehér tollas zászlóaljbeli öreg honvédek, Damjanich fiai jöjjetek el, a többiek is leróni a kegyelet adóját, hiszen midőn mi már nem leszünk, eljönnek majd az unokák minden alkalomkor, s leborulva áhitattal fognak imát rebegni érettünk ők is a mindenható Isten előtt.

„Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent nevelnket.“

Ők megfognak egyszersmind emlékezni majd mindazokról, kik a függetlenségi hádjárt alatt elvérzettek e szép hazáért, a hol születünk, ahol élünk és ahol meghalunk.

Jöjjetek el mindnyájan, imádkozunk!

Dr. Hegedüs Pál,
honvéd-egyleti elnök.

* **Istentiszteletek.** Ma vasárnap Debrecenben a következő istentiszteletek lesznek: Az ev. ref. nagytemplomban *Dicsőfi József* lelkész, a kistemplomban *Szabó Bertalan* s. lelkész, az újtemplomban *Mitrovics Gyula* lelkész, az ispotálytemplomban *K. Tóth Kálmán* lelkész, a csapókerthi imaházban *Harsányi Pál* esküdtfelügyelő. A róm. kath. templomban reggel 6 órakor *Nyáry Ignác*, 7 órakor *Brösztel Lajos* miséznek. 8 órakor szt. mise a gymnasiumi növendékek részére. Dél előtt 9 órakor ünnepélyes nagymiséét mond *Dr. Wolafka Nándor* c, püspök. Utána szt. beszédet mond *Dr. Zafféry Károly* hazánkfia salésianus atya (Olaszországból). Háromnegyed 11 órakor *Molnár K. Dezső*, fél 12 órakor pedig *Szabó István* miséznek. Délután fél 3 órakor keresztény tanítás, 3 órakor *Lytania*. Négy órakor a Rózsafüzér hónapos ájtatosságát szt. beszéddel és körmenettel *Dr. Zafféry Károly* salésianus atya tartja. — Az ág. ev. templomban dél előtt 10 órakor az istentiszteletet *Materny Lajos* főesperes végzi. A görög. kath. kápolnában 6 órakor reggeli istentisztelet. Dél előtt 9 órakor szt. mise, délután 3 órakor veespernye, 4 órakor rózsafüzér ájtatosság.

* **Francia tudós Debrecenben.** *Reorly* francia tudós író, a *Temps* levelezője.

Szatmármegyében időzik, ahol *De Gerandó Attiláné*, sz. *Teleki Irén* grófnő vendége. A jeles francia már több ízben irt alapos és szeretettől sugárzó cikkeket a *Temps*-ba s a közeli napokban Debrecenbe érkeznek. A kiváló Anografus főképnéprajzi tanulmányokat akar végezni s ebben reméli a Csokonai-kör segítségét, mint ezt *Teleki* grófné a Csokonai-kör titkárához intézett tevében kifejezi. A *Temps* levelezője megakarja ismerni a tiszta magyar népet. Ha ez a célja, jó helyre jön Debrecenbe és mi reméljük, hogy nemcsak a Csokonai-kör, hanem a város hatósága és a közintézetek is magyar vendégszeretettel fogadják és mindennemű felvilágosítással szívesen támogatják majd a hozzánk ellátogató francia tudóst.

* **Személyi hírek.** Gróf *Csáky Zsigmond* esendőrszázados debreceni szárnyparancsnok e hó 6-án hétfőn visszatér szemleutjáról és ismét átveszi a szárnyparancsnokság vezetését. — *Dr. Kiss Gyula* kórházi orvos, ki három évig működött lankadatlan szorgalommal és széleskörű tudással a debreceni városi kórházban, állását otthagya, önálló gyakorlatot fog folytatni. Lakása a Fázekas- és Diószegi-utca sarkán van, hol a közönség rendelkezésére áll.

* **Vörösmarty-szobrot Debrecennek.** A Vörösmarty-szobor bizottsága elhatározta, hogy a megjutalmazandó pályaműveket odaajándékozza muzeumoknak, könyvtáraknak, irodalmi egyesületeknek. Meg vagyunk győződve, hogy ha Debrecen megteszi a kellő lépéseket, bizonynyal megkaphat egyet a szobrok közül. Első sorban a Csokonai-kört tartjuk hivatottnak, hogy Debrecen érdekébe sikra szálljon és a pályaművek egyik legszébbjét megnyerje a maga gyűjteménye számára. De magának a városi hatóságnak is bizonyára első kötelessége lesz, hogy a Csokonai-kör kérését a város közönsége nevében támogassa. Megjegyezzük azonban, hogy a dolog fölötté sürgős, mert *Rákosi Jenő*, a Vörösmarty-szobor bizottságnak elnöke október 15-re tűzte ki a szobor-minták szétosztását. A vidéki nagyobb városok pedig mind megindították már a mozgalmat, hogy egy-egy ingyen Vörösmarty-szoborhoz juszanak.

* **Salésianus rendház Magyarországon.** Tegnap számunkban megemlékeztünk már arról, hogy *Dr. Zafféry Károly* salésianus atya, hazánkfia Debrecenbe érkezett és ma a róm. kath. templomban szt. beszédet tart. *Dr. Zafféry*-nek, ki már hazánkfiak felét beutazta, az a célja hogy a templomokban a szónoklata alatt begyűlt összegekből Magyarországon salésianus rendet alapítson, mert ez a rend hazánk kivételével már az egész világon el van terjedve s áldásos működéssel tölti be kulturális és szociológiai hivatását.

* **Félév a börtönben.** *Liebl* Ilonát még a tavaszon, áprilisban letartóztatta a debreceni rendőrség valami jelentéktelen kihágás miatt. Akkoriban eltoloncolásra ítélték, de miután *Liebl* Ilona nem tudta,

hogy hova való illetőségü, a törvény értelmében kutatni kezdték az illetőségi helyét. És ugyancsak a tolonc-törvény értelmében lezárva tartották mindmáig, miután illetőségi helye még most sincs kiderítve. Hát ez a személyes szabadságnak egy legdurvább megsértése. Ma mikor a bíróságok csak főben járó bűnök elkövetéseért szabnak ki félesztendei börtön büntetést, szegény *Liebl* Ilonának, a ki különben mennyasszony s most akar a vőlegényével megesküdni, félét kell elszenvednie egy jelentéktelen kihágásért. A bűnügyi osztály már sürgönyözött a szegény leány érdekében mindenfelé, de a szabadonbocsájtásra az engedélyt még nem tudták kieszközölni. Ez az eset világos bizonyítéka annak, hogy a tolonc-törvény ide vonatkozó szakaszát feltétlenül módosítani kell. Nem tartjuk lehetségesnek, hogy valakit ártatlanul egy rossz törvény miatt sanyargassanak.

* **Falb jóslata októberre.** Falb professzor a híres időpróféta mára szárazságot jósol, míg a harmadik harmadban, különösen 17-én, a kritikus napon kiterjedt és bőséges esőzések várhatók. A hőmérséklet az első harmadban rendes. A második harmadban sülyed, ellenben a harmadikban a rendesen tetemesen felülemelkedik.

* **Népfelkelők szemléje.** Tegnap folytatták a népfelkelői katonai szemléket. A szemlére 142 helybeli és 96 vidéki szemlékötles jelentkezett. Megjegyezzük itt, hogy a szemle utolsó napja holnap hétfőn lesz, akik nem jelentkeztek, tehát még eddig a megjelenést, saját érdekükben el ne mulasszák.

* **Növendékek halála.** Az Andaházy-Szilágyi nevelőintézet növendékei tegnap hálás kegyelettel adóztak intézetük megalapítója *Andaházy-Szilágyi Mihály* emlékének. Az elhunyt nemeslelkű ember barát halálának évfordulóján felkeresték sírját s megkoszorozták. Beszédet nem tartott senki, de hogy ki volt *Andaházy-Szilágyi Mihály* tudta, — érezte még a legkisebb gyerek is.

* **Megölte a szerelem.** Szegény *Almádi Ernő*, a ki megmerevedett tagokkal ott fekszik immáron a közkórház hullaházában — a szerelem ölte meg. Nem mondta senkinek, nem is írta meg virágos frázisokban utolsó levélben és mégis tudjuk. Elárulta egy női fénykép, a melyet ott találtak a tárcájában, a melyet — meglátszik a képen — hogy mindég magánál hordott. *Almádi Ernő* csinos fiatal 20 éves ifju volt, napidijas alkalmazottja az üzletvezetésnek. Szerelmes volt egy szép leányba, de ő maga is belátta, hogy családot nem alapíthat, jobb állásra pedig kilátása nem volt. Egy szomorú órában, tegnap délután kiment a Margit-fürdőbe s egy kádfürdőt rendelt. Azután magára zárta az ajtót és szíven lötte magát kis, elegáns revolverével. Mikor a dörrenés zajára befutottak hozzá a fürdői alkalmazottak, már halott volt. A golyó épen keresztül furta az ő nagy, szerelmes szívét s rögtön halált hozott. *Dr. Balkányi Ede* orvos, aki segélyére sietett, már csak a beállott halált állapíthatta meg. A szállították az öngyilkos hulláját a szomszédos közkórházba. Az öngyilkosnál csak egy arcképes vasuti igazolványt s egy elhasznált, Debrecenből—M.-Szigetig szóló vasutijegyet találtak. A fürdő asztalon egy papír szeleten biztos, férfias írásban a következők

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtó szer.

voltak olvashatók: *Lakásom Nap-utca 12. szám alatt van, vigyének oda. Kérem, hogy ne boncoljanak fel. A szegény ifju szüleit a rendőrség értesítette a végzetes cselekedetről, temetése holnap lesz.*

* **A joghallgatók segítő egyesületének gyűlése.** Tegnap tartotta meg a joghallgatók segítő egyesülete folytatólagos, alakuló gyűlést, mivel a szombaton meg-ejtett elnökválasztás hosszadalmas szavazása miatt a többi tisztviselők megválasztására nem került sor. A gyűlésen dr. Ozory István jogakadémiai dékán elnökölt, ki rövid előljáró beszéd után megnyitotta a szavazást, melynek eredménye a következő: Főjegyző Bihary Kálmán, aljegyző Hannó Lajos, pénztárnok Begedy Péter, ellenőr Kéry Lajos. Választmányi tagok: Nagy István, Pirkler Ernő, Székely Árpád, Buzás Antal, Kősegy Sándor és Ehrenfeld Dezső joghallgatók.

* **Széniori székfoglaló.** Görömbey Péter a főiskola széniora tegnap tartotta szokásos székfoglaló értekezését a kollégium dísztermében. Számos egyházi és világi notabilitás, az egész akadémia és főgimnáziumi tanári kar és az ifjuság jelenlétében olvasta fel kézdivásárhelyi Mátkó István élete és működése c. értekezését, erős vonásokkal festve Mátkó István hányatott életét, kiemelve hitvitázó munkásságát, különösen a Sámbar Mátyással folytatott polémiáját. Az érdekes felolvasást éljenzéssel jutalmazta meg a hallgatóság.

* **Október 6. az iskolában.** Az aradi vértanuk emlékeztetere kegyeletes ünnepeket rendez egy a főiskola, mint a kereskedelmi akadémia ifjúsága.

A magyar irodalmi társulat a főiskolai énekhar közreműködésével hétfőn d. e. fél 11 órakor ünnepel: a műsor a következő: 1. Himnusz, Erkeltől. Énekli a főiskolai énekhar. 2. Megnyitó beszéd. Tartja: dr. Ferenczy Gyula akadémiai tanár. 3. Október 6. Irta Kun Béla. Szavalja Gachal János hth. 4. Gyászdal, Silehertől. Énekli a főiskolai énekhar. 5. Emlékbeszéd. Tartja Nagy Sándor jh. a M. I. O. T. elnöke. 6. Az aradi vértanuk. Irta Dömény József. Szavalja: Jakab Lajos hth. 7. Szózat, Egressytől. Énekli a főiskolai énekhar.

A kereskedelmi iskola önképzőkör szintén ünnepeket rendez a következő műsorral:

1. Ének, előadja az ifjusági énekhar. 2. Megnyitó beszéd, tartja Szathmáry J. önképzőkör elnök. 3. Vértanuk emléke Zemplényi A.-tól, szavalja Bihari G. 4. Kik voltak a honvédek? Melodráma, zongora hegedűkísérettel mellett szavalja Szathmáry J. 5. Október 6. irta és felolvassa Fischer Vilmos. 6. Hősök emlékeztetere, irta László Andor, szavalja Kertész Kálmán. 7. Feketehegyi emlék, D. Nagy A.-tól zongorán előadja Fenyő J. 8. Mi a haza? Abrányi E.-től, szavalja Bárán K. 9. Szózat, előadja az ifjusági énekhar.

* **Elmaradt katonai utóállítás.** E hó 7-én, kedden katonai utóállítás lett volna a helybeli *Korona* vendéglő nagytermében, de az utóállítás elmarad, miután e

napon a katonai hatóságok az ujoncok bemutatásával lesznek elfoglalva.

* **A vasutasok fizetésemelése.** Jelentettük az örvendetes hírt, hogy a vasuti tisztviselők fizetésrendezése megvalósul. Jól beavatott helyről a következő kiegészítő részleteket tudtuk meg: A kereskedelmi miniszteriumban már dolgoznak az új *fizetési táblázatokon*, amelynek alapján a fizetésrendezés történni fog. Ami a rendezést magát illeti, úgy értesülünk, hogy azt *fizetés javítás* formájában szándékoznak megvalósítani és arra törekszenek, hogy e célból a mi viszonyainknak leginkább megfelelő osztrák fizetési táblázatot vegyék alapul. Igen fontos, hogy a *fizetésrendezés fedezete már tökéletesen biztosítva van.* Ami magát a tanulmányozás tárgyát tevő osztrák fizetési táblázatot illeti, aktuálisnak tartjuk rámutatni hogy az 1898-ban, tehát olyan esztendőben készült, amikor az osztrák államvasutak üzleti eredménye deficittel záródott. Nálunk pedig éppen most vannak a zónadijszabás reformja előtt, amelytől — szaklapok számítása szerint — körülbelül két és fél-hárommilliót többletet remél az Államvasut. Az osztrák táblázat különben tudvalevően a négyszázkoronás átlagjavítást fogadta el, a mit a mi vasutasaink is kértek annak idején a memorandumjukban.

* **Halálozások.** Meghaltak tegnap Debrecenben: Jáncsi Jolán ev. ref. 16 éves, Ottományi József róm. kath. 25 éves, Tóth Ambrus ev. ref. 70 éves.

* **Házasságkötések.** Az elmúlt héten Debrecenben az alábbi házasságkötések történtek: Tóth Mihály — Kohn Juliánával, Kerekes László — Sóvágó Máriával, Balázs András — Bodnár Máriával, Mátyus Péter — Gyalai Máriával, Péntes György — Selyem Rózával, T. Nagy Lajos — Nagy Juliánával, Horváth Kálmán — Lenkei Karolinnal, Pallagi Sándor — Budaházy Jusztinnal, Virág Béla — Kálmán Juliánával, Kovács Ferenc — Koltovány Juliánával.

* **Eljegyzések.** Az anyakönyvi hivatalnál az elmúlt héten az alábbi jegy-váltások történtek. Mocsár József — Gyöngyösi Juliánna, Páskuj Imre — Bosznay Gabriella, Szöllösi Lajos — Gere Juliánna, Orosz Mihály — Bódog Juliánna, Csukás György — Szabó Zsuzsanna, Fetter Nándor — Kis Mária, Haasz Adolf — Schön Piroška, Bíró János — Torkos Juliánna, Baksi Lajos Oláh Mártha, Dalmi Mihály — Péntek Emília, Szilágyi Bálint — Domokos Anna, Csuka Sándor — Balogh Juliánna, Bertalan István — Lőrinczi Juliánna, Nagy Lajos — Pető Róza, Mester István — Szathmáry Ilona.

* **A dohánytőzsdék ünnepe.** Dohányzó közönségünket is a legközelebből érdekli a pénzügyminiszternek az a rendelete, hogy a *dohánytőzsdék üzleteiket vasárnap és ünnepnapokon nem tartoznak nyitva tartani.* E jól megérdemelt kedvezményrel a tőzsde-tulajdonosok élni is akarnak; minéltogva vasárnap és ünnepeken az összes tőzsdék Debrecenben csak déli 1 óráig lesznek nyitva. Figyelmeztetjük erre a dohányzó és újságvásárló közönséget. Kiki szerezze be szük-

ségletét már délig; mert déli 1 óra után ezentul vasárnap és ünnepen se szivart, se újságot nem lehet majd kapni.

* **A tréfás tiszteletes.** II. Károly angol király tudvalevőleg nagyon ájtatos uralkodó volt, csak annyiban vétett a vallás paragrafusai ellen, hogy a templomban rendesen elaludt és hortyogásával megzavarta az istentiszteletet. Az udvari tiszteletest szerfelett bosszantotta a király rossz szokása s egy ízben a következőképpen tréfálta meg a felséges urat. Midőn II. Károly javában hortyogott, a tiszteletes gyöngyöden valón érintette, de nem szólt hozzá semmit s csak a király mellett ülő kamarásra förmedt rá:

— Uram, uram, ne hortyogjon annyira, mert felkölti ő felségét, a ki a templomban alusza délutáni álmát.

Ugyanezzel a tiszteletessel történt meg hogy a hívők csoportja a prédikáció végtelen unalmától lenyügözve, a templom padjaira dőlve, jóízűen bóbiskolt. A tiszteletest nagyon bosszantotta az eset s úgy tréfálta meg szundikáló auditoriumát, hogy hangosan kiabálni kezdett:

— Tűz, tűz, — kiáltá s midőn a felriadt emberek ijedten kérdezték, hogy hol csapkodnak a lángok, így szólt:

— A pokolban, ahol még mindig van hely a prédikáció alatt alvó rossz keresztények számára.

* **Uj fényképező műterem.** A posta-épület mellett, a Piac-utcán új fényképező műtermet nyitott *Harth Gusztáv* fényképező, aki fejlett műizléssel, kiváló szakértelemmel dolgozik. Láttuk egy pár pompásan sikerült képét, melyek e nemben a legjobbak közé tartoznak. *Harth* Gusztáv ilyen munkával hamar népszerű lesz Debrecenben.

* **Sikerült kirakat.** A piac egyik elsőkelő kereskedésének kirakata nem mindennapi mulatságot nyújt a figyelmes szemlélőnek. F. R. színtársulatunk törekvő tagjának arcképe van kifüggesztve ingerlő pózban, amint esipkébe burkolva végig dől egy ottománon. Felette pedig ez a kis hirdetés: „*a tiszta jövedelem a siketnémák intézetének javára fog fordíttatni.*”

* **Gyűjtés szobrokra.** Az őszi közgyűlésen a Mátyás király és Árpád vezér szobraira a megyében elrendelt gyűjtés előreláthatólag szép eredménnyel fog végződni. A községek lelkes hazafisággal sietnek e két szobor céljaira adakozni. Tegnap küldték meg adományukat Balmaz-Ujváros, Mike Péter, Sámson és Egyek községek.

* **A rendőrség működése.** A debreceni rendőrség a múlt szeptember hónapban is derekas munkát végzett. Az elintézt ügyek számszerű kimutatása a következő volt: 14 ember elleni erőszak, 2 esetben rablás, 34 esetben lopás, 10 esetben becsületsértés és 509 esetben kihágási ügyben ítélkezett a rendőrség, melynek igen sok baja volt a 600-an felüli vidéki megkeresésekkel.

* **Tilalom száj- és körömfájás miatt.** Hevesvármegye alispánja átiratban tudatja Debrecen város érdekelt gazdaközönségével, hogy az egyes községekben megállapított száj- és körömfájás miatt a szarvasmarhák és hasított körmű álla-

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyó”-hoz Debreczenben.

Ajánlja: **Harmat-arccporát** (pouder), mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcnak s nem rontja az arc-bőrt. Kitűnő illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arc- vagy rizspporral. Jól tapad s igen jól fed. — A Harmat-Crème a Harmat szappannal együtt használva az arc-bőrt üdévé, széppé teszi s megóvjá a megránczosodástól. — (Kapható 3 színben: **fehér, rózsás s krém-színben**) mintadoboz Harmat-pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja tovább következő arccporait: **Berlini Fetspuder** (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy dobozára 1 kor. s 1 kor. 60 fill. — **Velutin Fetspuder** (3 féle színben) kis doboz 60 fill. nagy doboz 4 korona.

tok fölhajtását az összes hevesmegyei vásárterületeken további intézkedésig eltiltották.

x **Nincsen ajándék!** ezt kizárják legolcsóbb áraink. Divatos női ruhakelmék, díszek, Barchetek, kendők, melegalsók Boros Testvérek nődivat áruházában, Debrecen Kossuth utca. 6.

x **Dr. Winkler Jenő.** Egyetemes orvos tudor, fogorvos. Kossuth-utca 26. Fogad naponta délelőtt 10—12-ig; délután fél 3—5-ig. Minden kedden délben 12—1 óráig szegénysorsu fogbetegeknek ingyen rendelés.

x **Meglepő szép.** Ruhaszövet, selyem, bársony, és mosóvelez ujdonságok kaphatók: **Boros testvérek** nődivat áruházában. Debrecen Kossuth u. 6. sz. a.

x **Sikkes** női blousokat és felső ruhaalkat legolcsóbban beszerezhetjük **Mezey Gyulánál** Piac-utca Biedermann ház. Minden vevő, a ki 10 forintig vásárol, még ha részletekben is, egy szép övet kap ajándékba. Mérték rendelést elvállalok.

x **A Bikában levő tajték** pipa metsző üzlet f. évi November hóban a városház áttellenében levő Debrecen söresarnok épületébe helyeztetik. Az összes berendezés olcsón eladó.

* **Uj tőzsde!** A főtéren a **Városháza-épületben** (a Telegdi könyvkereskedés mellett) megnyitott a Nagy-féle tőzsde, hol helyi, bel- és külföldi **hírlapok előfizetése díjtalanul eszközöltetik.**

Napilapok már a kora reggeli és déli órákban kaphatók, **osztálysorsjegyek**, és mindennemű sorsjegyek elárúsítása.

Játékkártya, váltóúrlap, levél- és okmány-bélyeg, Szivar és cigaretta hüvelyek a legnagyobb választékban.

Kedvezményes Margit fürdő-jegyek elárúsítása.

x **Földes-féle Margit-crém.** Nemesak hazánkban, hanem a külföldön is elismerik, hogy a Földes Kelemen aradi gyógyszerész által készített Margit-Crém az összes szepitőszerek között elsőrangú helyet foglal el. Pár nap alatt minden arcot üdít, fiatalít, finomít. Szeplőt, kiütéseket, foltokat, ráncokat és egyéb bőrbajt eltávolít. Minden hölgynek nélkülözhetetlen. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Szappan 70. fillér, puder (3 színben) 1. 20 kor. Kapható a készítőnél és minden gyógyszer-tárban. Utánzatoktól óvakodjunk.

x **A. t. hölgyközönséget** tisztelettel értesíti az **Áts és társa** utódai, **Cartner, Holvay és társa** divat-szalónja (Budapest, Szervitatór 4.) hogy megérkeztek a legremekesebb őszi és téli ruhamodellek, a legdivatosabb kabátok, gallérok, köpenyek, blouzok, juponok, a most nagyon kedvelt orosz kosztümök, valamint a szebbnél szebb francia, angol kelmék és selyemszövetek. Mérték szerint mérsékelt áron készítenek legmodernebb angol és francia szabásu ruhákat és konfekciókat saját műtermükben a legizlésebb kivitelben.

KÖZIGAZGATÁS.

x **A városi takarékpénztár.** **Puky Gyula** főispán terve a városi takarékpénztár felállításáról nemesak Debrecen városában, de a nagyobb vidéki városokban is élénk visszhangot keltett. A **Szeged és Vidéke** cikket ír és nagy lelkesedéssel emlékezik meg a tervről és melegen ajánlja Szeged városának is figyelmébe a községi takarékpénztár eszméjét.

x **Uj bizottsági tagok.** Hajdúvármegye őszi közgyűlésén tudvalevőleg elhatározta, hogy a megyei bizottsági tagok létszámát 240-ről 300-ra emeli fel. A telemelés úgy fog történni, hogy a tavalyi népszámlálás alapján minden 500 lélekre egy bizottsági tag jusson.

x **Pécsváros költségvetése.** Pécs városa sem kerülhette a vidéki városok közös sorsát: 1903-adi költségeloirányzata szintén jelentékeny **hiányt** mutat fel. A város szükséglete 1,807,342 korona, erre a fedezet 1,450,507 korona, a hiány tehát 356,835 korona. — Tavaly 14,000 koronával volt kevesebb a hiány, melyet 49 százalékos községi pótdadóval fedeztek. Az idei pótdó egy-két százalékkal még több lesz. Ugy látszik a városok háztartásában mindenütt ugyanaz a betegség jelentkezik: többet költenek mint a mennyi a bevételük.

EGYLET.

A Gönczy-Egylet választmányi ülése.

Tegnap délután 4 órakor tartotta meg a „Gönczy-Egylet” választmányja ülését a ref. tanítóképző igazgatói helyiségében megjelentek: **Kovács Lajos** tanító képzői igazgató elnök, **Dávid Mihály**, **Simon Károly** alelnökök, **Kathy Zsigmond** főjegyző, **Káposztás Imre** pénztárnok, **Herczeg János** muzenor — **Ritoók István** a kabai járás-kör elnöke — **Kozma László** a debreceni járás kör elnöke, **Csurka Lajos** titkár, **Pető József**, **Kohut Mór** és többen. A titkári jelentés felolvasása után a köröktől beérkezett javaslatokat tárgyalták. Majd **Simonovics Lőrinc** j.-körü alelnök indítványában határozta s a pénztári, könyvtári jelentés tudomásul vétele után elnök az ülést beárta.

Dalestélyek. A kereskedő ifjak **dalköre** ma, vasárnap este tartja meg dalestélyét a Bika szálló dísztermében. — A **debreceni munkás dalegylet** tegnap tartotta meg dalestélyét, mely fényes erkölcsi és anyagi siker mellett folyt le.

MŰVÉSZET.

○ A Nemzeti Szalon őszi kiállítása.

Ma délelőtt 12 órakor nyitja meg **Wlassics Gyula** kultuszminiszter a Nemzeti Szalon termeiben kiállított őszi tárlatot: közel harmadfélszáz kép és szobor vár itt babért és vevőt, csupa jónévű mesterektől; — a zsűri közel ugyanannyi képet utasított vissza. A tárlat összeállítása és rendezése fényes tanubizonyossága a Nemzeti Szalon páratlan szépezőkének. A tárlaton **Munkácsynak** öt darab, eddig még ki nem állított vászna is szerepel, melyek jóllehet, vázlatosak, a mester csodálatos művészi erejével hatnak. A mesterek közül résztvesznek **Balló**, **Szenes Fülöp**, **Basch Gyula**, **Keményfi Jenő**, **Márk Lajos**, **Kernstock Károly**, **Magyar Mannheimer Gusztáv**, **Csók István**, **Bihari**, **Bruck Miksa**, **Kéző Kovács László**, **Kann Gyula**, **Fényes Adolf**, **Zemplényi Tivadar**, **Boemann Ritta**, **Hegedüs László**, **Tölgyessy Artur**, **Vaszary János**, **Knopp Imre**, **Kaciány**, **Ujházy** és számos más művész. A szobrászok közül **Ligeti**, **Kalmár Elza**, **Teles**, **Istók** és még többen szerepelnek kisebb-nagyobb alkotásokkal.

IRODALOM.

A Csokonai-Kör hivatása.*

Mi legyen és mit tegyen a Csokonai-Kör?

A Szabadság számára írta: dr. Kardos Albert.

Azt hisszük, hogy előző fejtegetéseinkkel nemesak a Szabadság Peturját, hanem e lap minden józan ítéletű olvasóját meggyőztük, hogy a Csokonai-Kör sem a budapesti nagy irodalmi társaságok nyomdokaitól messze el nem térhet, sem a főváros romlott irodalmi és művészi izlése ellen irtó háborút nem kezdhet, mert e hadjáratához hiányzik kellő szellemi és anyagi ereje.

Mit tegyen tehát a Csokonai-Kör?

Azt, a mit alapszabályai határozottan és világosan elébe szabnak. Létesítsen szellemi középpontot Debrecen művelt társadalmának, ápolja az irodalmat, tudományt és művészetet; buzdítsa és támogassa az írói tehetségeket, fejlessze a szép iránti érteket és továbbá táplálja terjessze hiven és gondosan a Csokonai kultuszt.

Ezt a célt tüzik az alapszabályok a Csokonai-Kör elé és minthogy ebben a Csokonai-Körnek teljes hivatása ki van fejezve, most már csak az a kérdés, hogy a Csokonai-Kör nem tévesztette-e szeme elől nemes és magasztos feladatát és hogy a legcélravezetőbb eszközöket használja-e?

Azt hisszük, hogy a Csokonai-Kör soha egy percre sem feledkezett meg természetében rejlő és alapszabályain meghatározott céljáról; ezt a rossz akarat sem foghatja reá. A magasztos rendeltetése mindig szeme előtt lebegett, de hogy a célhoz vezető eszközöket teljesen kihasználta volna, erre már nem lehet oly kedvező a felelet.

Az alapszabályok öt pontban sorolják fel a Körnek rendelkezésére álló eszközöket és ha e pontokon végig tekintünk, észre kell vennünk egyrészt, hogy a megjelölt eszközöket sem használta ki teljesen a Csokonai-Kör, azonkívül az alapszabályokban foglalt eszközökön kívül másokról is gondoskodott volna.

Itt van aztán az a pont, a hol Peturhoz közeledünk, a hol szóba kell hoznunk a Csokonai-Kör működésének reformjára vonatkozó indítványait.

Azt kívánja Petur, hogy a Csokonai-Kör szakítvák az eddigi rendszerrel, a felolvasó gyűlések helyett tartson szabad liceumi előadásokat, hirdessen a téli évadban minden második vasárnapra irodalmi felolvasásokat, a milyeneket szerinte már rendezett is Kassán a sokkal kisebb Kazinczy-Kör.

Nem tagadjuk, hogy a Csokonai-Kör munkaprogrammjába beleilleszthetők a szabad liceumi előadások, a tudományok népszerűsítése, az ismeretek rendszeres terjesztése, de az is bizonyos, hogy ezek a feladatok inkább belevágának a tanári-kör működésébe, kivált mióta a közoktatási miniszter Szabad-egyetem név alatt szervezte a fővárosi és vidéki szabad liceum-féle intézményeket, a mely Szabad-egyetem valóságos rendszeres tanfolyamokká, tandíjjal és vizsgálatokkal egybekötött tanfolyamokká akarja formálni az ismeretterjesztő előadásokat.

Nagyon sajnáljuk, hogy Petur nem fogalmazta világosabban a maga indit-

* Az e kérdéssel foglalkozó cikkeket lásd a Szabadság f. évi szept. 7. és 14. számában.

ványát, mert ha ilyen szabad egyetemi tanfolyamokat akar rendeztetni a Csokonai-Körrel, akkor rossz helyütt kereskedik, e célra a Csokonai-Kör tagjai közül előadókat is bajosan, hallgatókat is bajosan, hallgatókat pedig egyáltalában nem kapna.

De tegyük föl, hogy Petur nem ilyen iskola-szerű, nem ilyen rendszeres ismeretek nyújtó felolvasásokat ajánl a Csokonai-Körnek, hanem úgy képzei a dolgot, hogy a Csokonai-Kör a téli évadra hirdeti tiz irodalmi előadást, melyek közzül — mondjuk — az öt első a drámáról szólna, a másik kettő-három a művészet történetéből venné tárgyát, ismét másik kettő-három bármely tudományágra kiterjedhetne.

Lehet, hogy e felolvasások egyike-másika vonzana közönséget, de ha egy-egy tudományos kérdés töltene be minden zene, ének s egyéb szórakoztató elem nélkül, fogadni merünk, hogy az évad vége felé kongani fog az előadó terem az ürességtől s utoljára még az is megeshetik, hogy a hírlapokban és meghívókkal hirdetett igen érdekesnek kiáltott tudományos felolvasáson nem Debrecen művelt társadalmának minden számottevő tényezője adna egymásnak találkát, hanem csak az előadó és a kör titkára szegyenkezzenek egymás előtt.

Rendezzen tehát a Csokonai-Kör ezentúl is csak olyan felolvasó gyűléseket, melyeken komoly ismeretterjesztést és szórakoztató, nemesen gyönyörködtető előadásokat vegyesen nyújt a közönségnek szellemi táplálékkul. — Ha az ismeretterjesztő művek irodalmi színvonalon lesznek, ha a gyönyörködtető elemekből nem hiányzik a művészi érték, a Csokonai-Kör helyesen használta a felolvasó gyűlések eszközét, mert azok kettős célt is szolgáltak, az irodalmi érdeklődést is ébrentartották, a szép iránti érzéket is fejlesztették. A baj eddig az volt, hogy az alapszabályokban első helyre tett és így első sorban követelt felolvasó gyűlésekből nem tartott eleget a Csokonai-Kör, nem annyit, a mennyi szellemi és anyagi erejétől telt volna és a mennyit tagjai, általában Debrecen művelt közönsége megkívánhatott. Reméljük, hogy a ránk következő téli évadban inkább meg fog felelni a Kör az iránta joggal támasztható követelményeknek.

De gondolhatna a Csokonai-kör új eszközökre is, melyek működését és hatását fokozná. Mi ezek közzül csak egyet említünk fel. A Csokonai-körnek akár a maga erejéből, akár már kulturális intézmények támogatásával folyóiratot kellene kiadnia, egy két vagy három havonként megjelenő irodalmi és tudományos folyóiratot, egy Debreceni Szemlét, mely évkönyvét is pótolná, mely Debrecen régi irodalmi hagyományait is feltámasztaná és a mely a szomszédos vidéki irodalmi egyesületeknek is közlőnyélül szolgálhatna.

Ez a vidék erőt összegyűjtve, főváros korlátlan hatalma és gyakran veszedelmes iránya ellen is a siker reményével küzdhetne, s így Petur ideáljának a szolgálatában lehetne. De ezuttal csak megpendítjük az eszmét, behatóan és tüzetesen a Csokonai-kör választmányára van hivatva vele foglalkozni, a mely elé bizonyára hivatalosan is odakerül.

Most pedig megköszönve Peturnak, hogy alkalmat adott a Csokonai-kör felől egy kis eszmecserét folytatni, kérjük a közönséget és a sajtót, legyenek jó reménységgel és bizalommal a Csokonai kör iránt és főképp részesítsék a mahol-

nap beálló téli évad folyamán mindig növekedő érdeklődésben és jóakaró figyelemben.

S Z I N H Á Z.

Színházi műsor:

Okt. 5. Délután: A lengyel zsidó. Este Flórika szerelme, népszimű. Itt először.
Okt. 6. I. Fohász: Szavalja Palágyi. II. Kuruc Feja Dávid.
Okt. 7. Lotti ezredesei.
Okt. 8. Fernando és a földalatti Páris'
Okt. 9. San-Toy.
Okt. 10. Rejtett arcz.
Okt. 11. Katalin.
Okt. 12. d. u. Romeo és Julia. Este Régi szerető.

— (A színházgató helyettese.) Makó Lajos színházgató tegnap irásban tudatta Simonffy Imre polgármesterrel, hogy színházi ügyekben teljhatalmu helyettese Krémer Jenő, igazgatói megbízott.

— (Enyhébb kiadásban.) Tegnap este megismételték a színházban az X. asszony című izléstelen ocsmányságot. Makó Lajos igazgatónak régi szokása, hogy műsorát nem változtatja. Ez megbízhatóságán felül a művészi munka biztosságát is lehetségessé teszi nála. Ez lehetett az oka, hogy az X. asszonyt rögtön le nem vette a műsoráról. De a debreceni közönség és a színházi feladatok megbecsülésére vall, hogy a tegnapi est sokkal enyhébb volt a bemutatónál. Több otromba mondást kihagytak, az ágyba fekvő asszony levetkőzése is elmaradt. Mindez azt bizonyítja, hogy Makó Lajos a jövőben teljes jószándékkal iparkodik előljáró beszédének előrajzát megvalósítani.

— (Új népszimű.) Ma est új népsziművet adnak a színházban. Moldován Gergely irta s Flórika szerelme a címe. Moldován Gergely nem hivatásos sziműíró; munkájának megírására az oláh-magyar barátság megerősítése lelkesítette. A következő vasárnap ismét újságot kapunk: Géczy Istvánnak A régi szerető című népsziművét mutatják be. A mai estén a főbb szerepeket Aldor Juliska, Mezei Andor, Ebergönyiné, Sebestyén Géza stb. játsszák; a esürdülő székely táncot meg az oláh kalugyert Berzevici Etel és Faludi Berta táncosnők táncolják a karszemélyzet tiz tagjával.

— (Október 6. a színházban.) Kuruc Feja Dávid lesz a megemlékezés ünnepi darabja, mely előtt Palágyi Lajos elmondja Rákosi Viktornak Kossuth születésnapján iri Fohászat. Az igazgató erre az estére meghívja s vendégül látja a 13 negyvennyolcas öreg honvédeket, akik együtt jelennek meg a színházban.

— (Fernando... és ?...) A színházi iroda azt jelenti, hogy kedden felújítják a Fernando és — a földalatti Páris című francia sziművet. Nem tudjuk két külön darab-e ez, vagy valóban az ismert Fernando francia szimű, melyhez csak véletlenül, tévedésből került az a kisvárosi alcím? Bizva Makó jóízlésében, azt kell hinnünk, hogy ez a furesa alcím jelentést csak tollhiba.

(Műsorterv egy hónapra.) E rovat élén találja az olvasó az erre a hitre való műsort, melyen négy idegen és két magyar darab szerepel. Azontúl a következő tervezet világítja meg Makó Lajos igazgató intencióit: Október 13-án Ocskay brigadéros történeti szimű; 14-én Ne-

bántsvirág operett; 15-én Az öreg, eredeti vigjáték; 16-án Virágcsata, eredeti operett; 17-én Demi-monde, francia szimű; 18-án Szultán, eredeti operett; 19-én délután Piros bugyelláris, népszimű, este Sötétség hatalma, Tolsztoj drámája; 20-án Othello, Shackpere tragédiája; 21-én Zsidónő, opera; 22-én Honthy háza, Herczeg sziműve; 23-án A svihákok operett; 24-én A segédtanár, német vigjáték; 25-én A kornevelli harangok, operett; 26-án d. u. Az igmándi kispap népsz. este Adám és Éva operett; 27-én A velencei kalmár, Shakspere drámája; 28-án A cigánybáró, operett; 29-én Lemondás, eredeti népszimű; 30-án Parasztbecsület, opera és Virágfakadás eredeti vigjáték; 31-én Bánk-bán, Katona tragédiája. Ha ezt Makó Lajos így megvalósítja, egész Debrecen örvendezve járhat a színházba, mert e szerint a szép előrajz szerint igazán becsületes munkát végez az új szintársulat.

A színházi bankó.

Az egyesült-Államok városainak rendőrsége megbízást kapott, hogy a színházak játkobankóit és bádógpénzeit elkobozza.

Szinész: Direktor ur, kérek pénzt! Sok pénzt!

Igazgató: Mi a tüdőt? Pénzt? Sok pénzt? Barátom nincs rosszul?

Szinész: Köszönöm kedves kérdését, jól érzem magam. Azonban kérek sok pénzt!

Igazgató: Mire? Honnan?

Szinész: Este a Kornevilleiben Gáspár apót játszom. Csörgetnem kell az aranyat, sok aranyat!

Igazgató (rémülten): Sok aranyat? Honnan vegyek én sok aranyat? Honnan vegyek én egy aranyat is? (szaval) Nos hát döfd belém gyilkodat te fizetett bérene... (konokan) Tudja mit, van harmincegy krajeárom...

Sugó: Nekem is van kettő!! (a direktor megöleli.)

Intrikus: Kérem, nekem is van...

Igazgató: Add ide...

Intrikus: ... egy ötletem...

Igazgató: Maga egy özvegy tapir!

Intrikus: Fényes ötlet. Le vagdaljuk az összes nadrággombokat, a krajeárokat felváltjuk fillérekre, mindet szédet szédén kiesiszoljuk krétával, olyan aranyhalmazunk lesz mint a pinty!

Igazgató: Kebelemre! (Sir az örömtől.)

(A társulat férfitagjai egész délután tárogatják a nadrágjukat, a hölgytagok örült esiszolást rendeznek; — szóval segítve lesz a bajon.)

II.

(Tévedt nő előadása Arizonában, Alfréd hozomra kártyázik a színen.)

Alfréd: (sugva) Gyerekek, nincs egy petákom, egy rézveres krajeárom se! Mi lesz? Mit vágok a derék Violetához?

II. színész: Te, tyáltam a zsebemben egy régi négy krajeárost. Nesze!

Alfréd: (Feláll, k. diszben énekl) Nos kifizetem há-á-át... (Mellporcon hajítja violettát a négy krajeárossal. Violetta beadja a kulcsot, a közönség kifonfettizi Alfrédot a színről támlásszékekkel. — Fügöny.)

il

TÁVIRATOK.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, okt. 4. (Saját tudósítónk távirata.) Az osztrák miniszterek a szakelődökkel együtt ma este 9 órakor a fővárosba érkeztek. Holnap folytatják a kiegyezési tárgyalásokat a miniszterelnöki palotában. A Magyar Nemzet értesülése szerint még igen komoly differenciák maradtak elintézetlenül.

Merénylet Jablanczy altábornagy ellen.

Budapest, okt. 4. (Saját tudósítónk távirata.) Jablanczy Sándor altábornagy csendőrségi főparancsnok ma délután a honvédelmi minisztériumból csavargózóson ájtott a balpartra. A Vigadó előtt egy alacsony termetű nő lépett eléje, aki megszólította:

— Kegyelmes uram!

Jablanczy azt hitte, hogy koldulni akar, zsebébe nyult tehát, hogy pénzt adjon neki.

— Nem pénzt kérek én! — szolt a nő.

— Hát mit akar?

A nő erre elmondta, hogy Lukovics Gizellának hívják, szülész, Kispessten lakik. Négy ízben járt az altábornagnál hivatalos ügyben, de nem beszélhetett vele.

— Most megvártam kegyelmes uramat, hogy előadjam kérelmemet! — fejezte be a nő.

— De asszonyom, szolt az altábornagy, az utca nem tárgyalhatok önnel. Lukovics Gizella ekkor kizárkázásból hirtelen revolvért rantott elő és az altábornagy mellé szegte a fegyvert. De Jablanczy kicsavarta a kezéből és mások segítségével ártalmatlanná tette a esőt. Lukovics Gizellát a rendőrségre kísérték, a hol azt vallotta, hogy nem akarta lelőni az altábornagyot. Ez már a második merénylet Jablanczy ellen. Tavaly egy elboacsátott főhadnagy emelt rá fegyvert.

Hadapród iskola felavatása.

Temesvár, okt. 4. (Saját tudósítónk távirata.) A hadapród iskola felszentelése és utána a király szobrának leleplezése ma fényes ünnepségek keretében folyt le. Az ünnepen jelen volt Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter; a föl-avatást Belotopoczki püspök végezte. Az összes csapatok kivonultak Rühling Hermann ezredes vezénylete mellett; Schvitzer hadtestparancsnok és Amon alezredes beszédet intéztek a hadapródiskola növendékeihez, miközben lehullt a lepel a király szobráról. A díszfelvonulást és a nagy pompájú katonai ünnepséget előkelő meghívott közönség nézte végig a kápolna-sátor melletti két emelvényen és a palota udvarán.

Gabonatözsde.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónk távirata.) Déli zárlat. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 25,000 métermáza került forgalomba 5, közben 7 és fél fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek közül rozs 5 fillérrel drágább. Idő: hűvös.

Buza októberre	7.02—03.
" áprilisa	7.22—24.
Rozs októberre	6.23—24.
" áprilisa	6.36—37.
Zab októberre	5.63—64.
" áprilisa	5.94—95.
Tengeri májusra	5.56—57.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A kir. törvényszék jövőheti főtárgyalásai. Kedden, október 7-én: Balogh Imre ellen lopás büntette, Alexi Juliánna lopás büntette és Tóth Imre és társa lopás büntette miatt. Csütörtökön október 9-én: Csuka Lajos ellen magánokirathamisítás és Horváth Ferenoné ellen súlyos testi sértés büntette miatt. Pénteken október 10-én: Kovács László és társa ellen lopás büntette, Csorvási Gábor lopás büntette és Dombi Aron ellen lopás büntette miatt. Október hó 11-én szombaton felebbviteli ügyek nyilvános tárgyalása vétségek és kihágási ügyekben.

KÖZGAZDASÁG.

A bécsi sertés vásár rendtartása.

Ismeretes, hogy a bécsi új vásári rendtartás nem egy oly régi, meggyökeresedett szokást helyezett törvényen kívül, melyek a vásárokon rég idők óta fogva, ugyszólván a vásárok alapját képezték, anélkül, hogy ezek ellenében valamivel kárpótolta volna a vásári feleket. Igaz, hogy a vásári rendtartás utal az u. n. szokványrendre, de ez még eddig nem is létezik. Mindenesetre dicsérendő dolog, hogy a szokványrend megállapítása előtt az érdekelt szakembereket is meghallgatja Bécs város tanácsa, mert így legalább megismerik az egyes érdekelt kivánságait. A bécsi hentesipartestület, mely szintén erősen érdekelve van a dologban, a napokban értekezletre hívta egybe tagjait, melyre az állambizományosokat és a bécsi állatkeresek grémiumot is meghívta. Az állatkereskedelmi grémium képviselőiben Schleiffelder elnök jelent meg. Az értekezletet Kizelak elnök nyitotta meg, ki előadta, hogy a tanács az usanceok szabályozását vette tervbe s mindenekelőtt azon van, hogy az árak eltitkolása ne legyen lehetséges. Hosszas vita után végre egy határozatot, hogy a következő usance-megállapodásokat juttatják a tanács elé:

1) Az eladás módja. Az eladó és vevő közötti adás-vétel eddig a készítés által végelesen megkötöttnek tekintett s utólagosan a kötőjegy által erősített meg.

2) Ármegegyezés: — engedmény zsirsértéseknél. Szokásban volt, hogy az élősuly szerint való vásárlásnál s a zsirsértések adás-vételénél bizonyos engedményt kapott a vevő. Ez az ugynevezett reggeli- vagy fejpénz volt.

3) Súlylevonás süldőknél. Süldőknél ilyen engedmény nem volt szokásban, viszont azonban minden darab súlyából ki szoktak alkudni egy-két kiló levonást.

4) Filler ellengedés. Szokásban volt továbbá, hogy legalább öt sertés eladása alkalmából, az eladási összegnél eredményezett filléreket elengedték.

5. Elcsigázott sertések. Megsérült vagy ugynevezett elcsigázott sertések vételára rendszerint 4—6 fillérrel olcsóbb volt különki, mint az egészséges sertések ára.

6. Az eladó szavatossága és kártérítés elhullott sertésekért. A polgári törvénykönyv értelmében az eladó, az eladás idejétől 24 órán belül bekövetkezett elhullás esetén, kártérítéssel tartozik, ha a vevőt az elhullást illetőleg semmiféle mulasztás nem terheli. Erre nézve a szokások a következők voltak:

a) Ha a sertés vágás előtt elhullott, a megállapított súlyért minden levonás nélkül megfizetik a vételárt.

b) Kényszerszurás esetén, a talált hussúlyhoz még 5 kg.-mot hozzáadtak vérvésztes címén. Az így eredményezett súlyért a teljes vételárt fizették.

c) Ha a zsirsértés levágva és megtisztítva koboztatott el, a talált súlyhoz még 5—10 kg.-mot hozzáadtak, vér- és sörteszteség címén. Az így térítették meg az egész esedékes vételárt.

d) Ha a levágott sertés husa borsóka-konstatálás következtében elkoboztatott, zsirsértéseknél 25, öreg nehéz sertéseknél 35 kilót számitanak a hussúlyhoz s az összsúlyért a vételárt fizetik meg. Sterilizálandó húsért a fogyasztási adót is visszafizetik.

7) Az eladó bizonyosságai. Az eladó köteles kárát nyolc napon belül bejelenteni. 10 napon belül pedig hiteles bizonyossági leveleket bemutatni, szenvedett kárát illetőleg. Későbbi bejelentések nem vétetnek figyelembe.

Ez alkalomból arra a megállapodásra jutottak, hogy a bizományosok címeit lajstromba foglalják össze, hogy így a hentesek azonnal értesíthessék a bizományost, ha valami baj van.

Regénycsarnok.

A szép színésznő.

A Szabadság számára írta: Rudnyánszky Gyula.

Folytatás.

7.

Minél többet emlegették, minél zajosabban ünnepelték a szép Mezei Klárát, szegénynek annál tövisesebbé tették az életét.

Az áradozó szerelmes levelek csak kicsi tüskék voltak ebben a töviskoszoruban.

Abrándos diákok, lángra gyult mesterlegények írták a szerelmes leveleket és nem kívántak a szép színésznőtől egyebet, csak azt, hogy messziről imádhassák, vagy néha ablaka alatt járhasanak. Nézzen ki ilyenkor vagy tüzzönkeblőre egy piros szegfűt! — ennyi volt a jámborok legmerészebb óhajta.

De kapott Klára másféle leveleket is. A tartalom rövidebb, a hang követezőbb. Melléklet: egy-egy karperec, gyűrű vagy függő. Ha visszautasította: jött rá a durva fölháborodás, hogy mit akar? Tán keveslette az ajándékot? Tudjuk ugyan, hogy minden színésznői szerelemnek borsos az ára, de azért telhetetlennek sem illik ám lenni! S a többi. Millió tüszurás, mely arcába kergette a vért. Ha pedig elfogadta a mellékletet, melyet a küldő hódolata jeléül a művésznőnek ajánlott fel: másnap megjelent a bőkezű adakozó és a művésznő helyett a leányra akart hadi sarcot vetni a küldött esékélyességért!

Még jó, a ki azon kezdte, hogy a mint belépett, esőket kért vagy ölelésre nyújtotta ki a karját. Es még jó, ha röviden ajtót lehetett neki mutatni és megértette!

De a szegény szép színésznőnek az igazi barátaival, a leghűbb tisztelőivel gyűlt meg legjobban a baja.

A nagy dicsőség öröme Komlaj nem fizetett. Mikor hatszáz koronával tartozott, harminc koronát küldött. Klárának pedig új ruhákat kellett esináltatnia. Meg keztű, kalap, cipő is kellett. A bank igazgatóhoz fordult tehát. Hívják vendégszerpelni. kitűnő szerződést kaphat, — nem vész el a bank pénze, ha ad a kicsi Mezei Klárikának pár száz forintot.

Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma, vasárnap október 5-én két előadás.
Délután félhelyárral;

A LENGYEL ZSIDÓ.

Színmű 3 felvonásban.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor bérletszűnetben:

Flórika szerelme.

Népszínmű 4 felvonásban.

SZEMÉLYEK.

Bokotán Iles juhász gazda — Sebestyén Góza
Jon fogadott fia — — — — — Mezey Andor
Mára Jon jegyese — — — — — Menszáros Margit
Aron pap — — — — — Farkas Béla
Petrikás havasi szénégető — — — — — Nagy Dezső.
Flórika leánya — — — — — Aldor Juliska
Vaszil, öreg pakulár — — — — — Szilágyi Aladár
Zsófia felesége — — — — — Ebergényiné
Ouuc kiszolgált katona — — — — — Palágyi Lajos
Cigányó — — — — — Lászi Etel.

Holnap, október 6-án:

Kuruc Feja Dávid.

Önkéntes árverés.

Közadás Steier Gyula csőd-
tömegéhez leltározott ruhaszövet
maradványok a csődválasztmány ha-
tározatából folyó évi október hó 6-án
délután 3 órakor Piacz-utca 42-ik
számu háznál önkéntes árverés ut-
ján elfognak adadni.

Kálmánczhey Mór,
tömeggondnok.

Jerman-Cacaop

Vastartalmu táp- és erősítőszert, vértképző és idegszilárdító

kellemes ízű, könnyű emészttéssel.

Tessék az orvosoknál tudakolni.

Kapható minden gyógyszerárban.

Főraktár Hajdumegye számára

Muraközy László gyógyszerésztől.

Ingyen adok mindenkinek képes árjegyzéket.
Előre haladt idény miatt raktáron levő összes áruimat
Gyári áron boesájtom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.
Áruim minden bel és külföldi óra és ékszer kereskedőkkel
Versenyképesen.

Ezüst éremmel kitüntetve,
versenyképességért, saját-
gyártmányu inga óráimért.

Azon felül raktáron tartok: Magy. kir. fémjellel ellátott 14 ka-
ratos arany gyűrűket 2 f. 50 któl fölfelé, arany fülbevalókat 1 f. 50
któl fölfelé, karkötőket a legolcsóbtól a legdrágábig, lánczokat, hől-
gyek és urak részére, ezüst és China-ezüst evőeszközöket, ezüst és
China ezüst dísz tárgyakat.

Minek utána azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy egy na-
gyobb menységű óra és ékszer raktárt olcsón megvásárolva én is a
n. é. közönségnek azokat minden elfogadható áron elárusítom.

Tisztelettel:

Gasparik Antal,

Chronometer mű-órás, óra készítő, valamint a M. Kir. All. Vasutak szállítója és pályá-
órása. Debreczen, alföldi takarékpénztár épület.

Talán Angliában volt az idén?

Kérdik minduntalan azon uraktól, kik a modern
szabasu és feltűnő elegáns szürkés-fekete Raglan-fel-
öltöket és öltönyöket viselik . . . Holott ezen izléses
angol ruhák a NEUMANN M. cs. és kir. udvari szál-
lító férfi-, fiu- és gyermekruha-telepéből (Debreczen,
Piacz-utca 49., a m. kir. postával szemben) származnak.

Egyenruházati-intézet

„A magyar testörhöz.”

PETRUS KÁROLY

polgári és katonai szabó

BÉCS

XV., Hütteldorferstrasse 183.

a cs. és kir. lovassági, gyalogos és tüzér laktanyák-
kal szemben.

Egyenruhák cs. és kir. katonaság,
állami tisztviselők,
Veterán-egyletek,
sport, vadász és kerékpár kosztümök,
liberiák, stb.

JUTÁNYOS ÁRAK, KIT ÚNÓ KISZOLGÁLÁS.

Arjegyzékek ingyen
és bérmentve.

Ujabb haladás!

kérje mindenütt csakis az új Eisenstädter-féle

Bejegyzett

EGLASINE

padlófénymáz. Gyári jegy: „VASLOVÁG” törvényesen védve.

Gyorsan szárad!
Kiadós! Mosható!
Tükörfényű!
Tartós! Szaktalan!

Védjegy „Vaslovag”

EGLASINE padlófénymáz utólag nem ragad így tehát sem por, sem piszok a padlóba nem hatolhat be. EGLASINE használatán a legolcsóbb beeresztő szer. Takarékos használat mellett 1 kg. elegendő 12 m² méter területre.

!!! Kapható mindenütt !!!

Egy borpincze

Kiadó

értekezhetni

Kosuth-utca 15 sz.

A legjobb arc- szépitőszert a **SERAIL-ARCZKENŐCS,**

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan. } Kitünő toillet szappanok a

Epe-szappan. } o kenőes használatához o

Serail-crème. nappali használatra. =

Serail-puder. Kiváló finom arczpor háromszinben, fehér, rózsza és créme 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalevits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balás Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguerijájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerertárában, **Aradon, szabadságtér,** valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tegely ára 1 kor. 40 fillér

Egy kis tegely ára 70 fillér

Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

1 nagy palaczk ára frt. 1.35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Szagtalan

padló-viasz „Gloria”

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára.

Arany-fénymáz

képkeretek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 doboz ára 45 kr. — Mindenkor kapható:

Szent-Királyi Tivadar czégnél Debreczenben.

Különlegességek
Gyermek Ruhák
és Felöltőkben.

. Őszi és Téli .
. Felöltők, . .
. Köpenyegek, . .
. Gallérok . .

1902-3. IDÉNY.

Párizsi divat áruház

Debreczen,

. Főposta mellett .

Eredeti Modell és
Gyász Kalapok,
. . Gyermek . .
. . Fejkötők . .

Szörme Coliek,
. . Blousok, . .
. . Juponok . .

ORIASI VALASNTÉK

JUTAYOS ARK

Hirdetések

a SZABADSÁG politikai napilap számára

jutányos áron

felvételnek.

Olcsóbb, mint bárhol!

Pásztor Gyula és Társa

vas-, szerszám- és rézárú-kereskedése.
DEBRECZEN. — CSAPÓ-UTCZA,
Bank-ház.

A nagyközönség szives figyelmét van szerencsénk felhívni **vas-, acél- és rézárú-kereskedésünkre Debrecen, Csapó-utca elején.**

Gazdasági eszközök: Lánccs (Sack) ekék, mindenféle ekereszek és kézi szerszámok. Vashoronák, lánczok. Angol gépszij és gépfelszerelések.

Háztartási cikkek: Takarékhelyek, kályhák, konyhaedények, solingeni evő szerek, ollók és zsebkések. Épület és butorvasalások. Műszerek minden kézműves számára mérsékelt árak mellett.

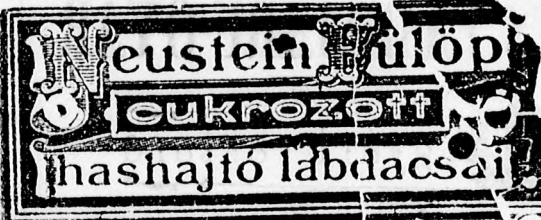
Épület vasgerendák: falkötő vasak és fedellemezek külön ajánlat szerint.

Vadászati kellőkek: Vadászfegyverek, revolverek és töltények, ugy szinte mindenféle hozzávaló felszerelések igen jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek

1 Kó. konyha edény 65 kr.

1 Kó. lencz konyha edény 65 kr.

melyek már évek óta jóknak bizonyultak és hírneves orvosoktól, mint könnyű hashajtó feloldó szer ajánlatnak, az emésztést nem zavarják és teljesen ártalmatlanok. Cukrozott minőségük következtében még gyermekek által is szívesen bevételnek.

Egy 15 pilulát tartó mazó doboz 30, egy tekeres mely 8 dobozt. tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges beküldésénél egy tekeres bérmentve szállítatik.

Kérjünk NEUSTEIN F. hashajtó labdacseit. Csak akkor valódi, ha minden doboz hátulján a mi törvényi leg bejegyzett „Szent Lipót” védjegyünkkel van ellátva vörös fekete nyomással. A mi törvényileg védett dobozaink utasításaink és csomagolásainkon Philip's Neustein Apotheker aláírásnak kell lenni.

NEUSTEIN FÜLOP
„Szt.-Lipót”-hoz címzett gyógyszerára
WIEN, I., Plankengasse 6.

Raktárak Debreczenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, Mihalovits J. Muraközy László, Dr. Rotschack V. Emil, Tóth Béla gyógyszerárjaiban.

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület, szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, diszítések, érmek és ki-tüntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerék-párosok, evezősök, vitorlások, athleták, lövészek, tornászok dalárok, vadászok, veteránok, tűzoltók, stb. számára.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé- Elsőrendű ajánlatok.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész-féle **balzsam**

Közegészségügyi hatóságilag megvizsgálva és véleményezve.

A palack felszerelése a kereskedelmi törvény védjegy oltalmába részesül.

Ezen balzsam úgy belsőleg, mint külsőleg használ és pedig: 1. még eddig el nem ért hatású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeinél, enyhíti a hurutot, csillapítja a kihányást, eltávolítja a fájó köhögést és idült fájdalmakat is gyógyít. 2. Kiválóan használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és Minden nyakbetegségekben stb. 3. Teljesen eltávolít minden lázt. 4. Meglepően gyógyítja a gyomorgörcsöket, kólikát és szaggatásokat. 5. A könnyű székélest elősegíti és a vért valamint a vesét tisztítja eltávolítja a lépkört, a buskomorságot, elősegíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnően használ fogfájásoknál, odvas fogaknál megszünteti a szájbűzt, minden fog- és szájbetegségeknél, eltávolítja a felbőgést. 7. Kitűnően használ külsőleg, mint esodagyógyszer minden sebeknél, égéseknél, fagyott tagokra, megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, közhényt, fülbajt stb.

Figyeljünk mindig pontosan a fenti zöld angyal védjegyre!

Hamisításoktól legjobban megóvhatjuk magunkat, ha közvetlenül a gyárból rendelünk eredeti karton csomagokban. — Az osztrák-magyar birodalom bármely postaállomására küldve, 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 4 korona. Bosznia vagy Herzegovinába 4 korona 60 fillér. Megrendelések csak a pénz előleges beküldése vagy részletfizetés mellett eszközöltetnek.

Miért szenved Ön! mikor a biztos gyógyulásra bármiféle és bármilyen régi sebeknél biztos kilá-ása van és a csaknem mindig fájdalmas és veszélyes műtéteket sőt egyes tagok levágását is kikerülhet

Thierry A. gyógyszerész százlevelű rózsabalzsamával

egyedül valódi — — — — —

mely rendkívül szívóerővel bír s a sebek gyógyításában, valamint a fájdalmak egyhítésében utó-érhetően. A valódi százlevelű rózsabalzsam használható:

A gyermekágyas nő mellbajánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél, orbáncz mindennemű sérelmek láb- vagy csontsebesülések, sebek, genyedség, dagadt láb-ak sőt csontszu ellen; ütes-, szúrás-ló-, vágás és zuzódási sebek ellen. Használható minden idegen részek, u. m. üveg-, faszálka, homok, szilánk és tüskék eltávolítására. Mindennemű daganat, kinövés, pokolvar, ujjaképződés, sőt rákbetegség ellen, szemölcs, körömdaganat, hólyag- és feldörzsölt lábak gyógyítására. Minden-nemű égési sebek, fagyott testrészek, betegeknek hosszas fekvés által támadt sebek, nyakdaganat, vértorlás, fülzugás és a gyermekeknek előforduló kisebesedések ellen stb.; a széküldés kizárólag az összeg előleges beküldése mellett eszközöl-tetik. 2 tégely, csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldéssel 3 kor. és 50 fill.

Számos bizonyítvány áll rendelkezésre. Figyelmeztetek mindenkit a hatástalan hamisítvá-nyok megvételétől s kérem szigorúan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti védjegy és czégnak „Thierry A. őrangyal-gyógyszertára Pregradában” beleégetve kell lenni. E két gyógyító ere-jére nézve felülmulhatatlan szer sohase romlik meg, de sőt ellenkezőleg minél régiebbek, annál értékesebbek és hatásosabbak, nem árt nekik se a hideg, se a meleg, azért bármely időszakban használhatók. Csaknem mindig biztos sikerrel járnak, különösen míg az orvos megérkezik, ter-mészetesen soha se szabad másféle hamisításokhoz vagy sokszorosan ajánlott hatástalan és ér-téktelen pótszerekhez nyulni, melyekért csak haszontalanul dobjuk ki a pénzünket, de maradjunk meg mindig a régi, kipróbált, olesó megbízható s amellyel teljesen ártalmatlan, világhírű szer mellett, melyeket minden családnál előforduló eshetőségekre mindig készletben kellene tartani. A hol a valódiság minden felsorolt jeleivel ellátva nem volna kapható, egyszerűen rendeljük köz-vetlenül az alábbi cím alatt:

Thierry Adolf LIMITED őrangyal-gyógyszertárától, Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Központi raktár:
Budapesten Török J.; Zágrábban Mittelbach S.; és Bécsben Brady C. gyógyszerárjaiban.

Kert berendezések, tervekészítés saját bokraimmal.

Alkalmi vétel!

Van szerencsém a virágkedvelő közönség szives tudomására hozni, hogy az őszi idény bekövetkeztével szobai berendezésre szolgáló

élő disz-növényeimet

tulhalmazott raktárom miatt a legolcsóbb árban bocsátom áruba, mely alkalom megragadását melegen ajánlom a nagyérdemű közönség figyelmébe. Megjegyzem, hogy növényeim debreczeni vízzel vannak nevelve s így tartóság tekintetében minden máshonnan hozottat felülmúlnak.

A vásár alkalmával növényeimet a városház előtti téren fogom árultatni.

Kifogástalan minőségű

jácint és tulipán-hagymáim megérkeztek.

Kertészeti telepem megtekintését kérem!

Kiváló tisztelettel

PACZELT JÁNOS

mag- és virágkereskedő.

Mogyaszonyi és nyoszolólányi csokrok a legolcsóbb ártól fellelé.

Temeletési díszítések és koszorúk!

Finom izlés! — 0 — 0 — 0 — 0
0 — 0 — 0 — Pontos kiszolgálás.

Fernolendit

A világon legjobb lábbeli fényesítő és fénycrém világos lábbeliknek mely kiváló szép fényt és tartósságot ad a bőrnek. Elhasznált peccés sárga vagy barna bőrnek a Lyosin egészen új fényt ad

Alapított 1882. Gyári raktár Bécs, I. Schulerstrasse 21. Mindenüt kapható.

TÓTH GYULA

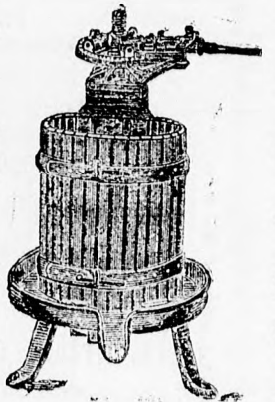
vaskereskedő DEBRECZEN,

Piac és Kossuth-utca sarkán.

Ajánlja dus raktárát: vas, szer-
szám, épületvasalásházi-, kerti
és konyha felszerelésekben.

Hatvan-u. 2. sz. a. raktáramban

nagy választék magyar és bud-
veiszi gyártmányu porcellán
kályhákban, valamint első mi-
nőségű vasbutorok, fürdőkádak,
jégszekrények és fényezett fémárak.

Szolid kiszolgálás. — Jutányos árak.

== Kizárólag hazai gyártmány. ==

Kizárólag hazai gyártmány.

A MAGYAR FÉM- ÉS LÁMPAÁRU-GYÁR

részvénytársaság

gyári raktára

DEBRECZEN, Piacz-utca és Simonffy-utca sarok.

Gyár: BUDAPEST—KÖBÁNYÁN.

Ajánlja gyártmányait:

Légszesz csillárok, asztali és függő lámpákat

valamint

egyszerű lámpákat közönséges használatra.

BRONZE DISZTÁRGYAKAT,

— állványok, íróasztali berendezések, gyertyatartók stb. —

a legmérsékeltbb gyári árak mellett.

Ugyanitt kapható valódi amerikai Petroleum

»KIRÁLY-OLAJ«

mely kizárólag e gyár számára gyártatik, tiszta, szagtalan és robbanhatatlan.

Helyben minden mennyiség házhoz szállittatik.

== Kizárólag hazai gyártmány. ==

Kizárólag hazai gyártmány.

Felvilágosítás

vagyon, család vagy magán személyről bárhol is lelkiismeretesen és bizalommal teljesít:

A. WOLFFSKY, Berlin

N. 37. tudakozó intézete.

o o o o o Alapítva 1884-ben. o o o o o

Megerkeztek
a legujabb
női ruhaszövegek,
Francia flanelek,
mosó velezek,
szőnyegek

Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utódai.

Vászon készfahernemű raktárába.
Debreczen. Kistemplom-bazár.

ELSŐ KÉZBŐL LECSJOBBAN VÁSÁROL.

Magyarország legnagyobb hangszergyára réz-, fa-, fuvó- és vonós hangszerekben.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a cs. és kir. közös és a m. kir. honvéd hadsereg szállítója.

Budapest, II. Lánchíd-u. 3. száma

Legnagyobb választék az összes hangszerekben.

Hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, klarinetok, trombiták, czimbalmok.

Általam konstruált TÁROGATÓK 30 forinttól feljebb.

Iskola és zongorakiséret ingyen.

HARMONIKÁK legjobb, elpusztíthatlan hangokkal. Különlegesség: acélhangu hangverseny-harmonikák. Saját minták.

TELJES ZENEKAR FELSZERELÉSEK

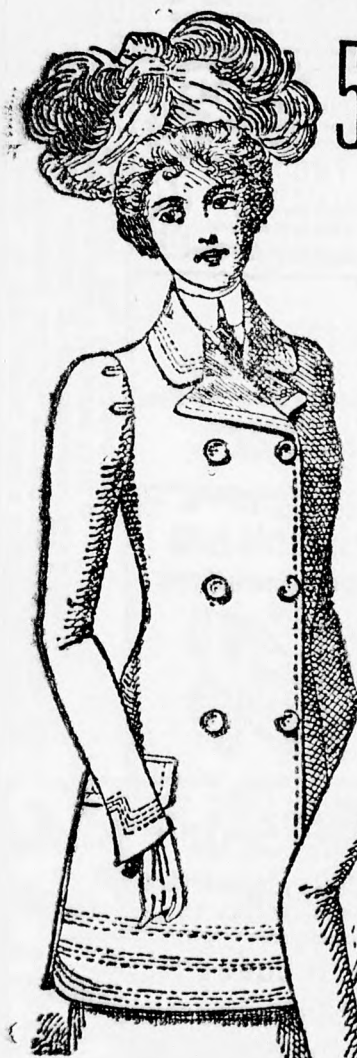
= a legjutányosabb árban, előnyös feltételek mellett. =

KÉPES ÁRJEGYZEKEK

és pedig külön-külön a) hangszerekről, b) harmonikumokról, c) harmonikákról

= INGYEN ÉS BÉRMENTVE. =

Elegáns! Divatos. Szép!

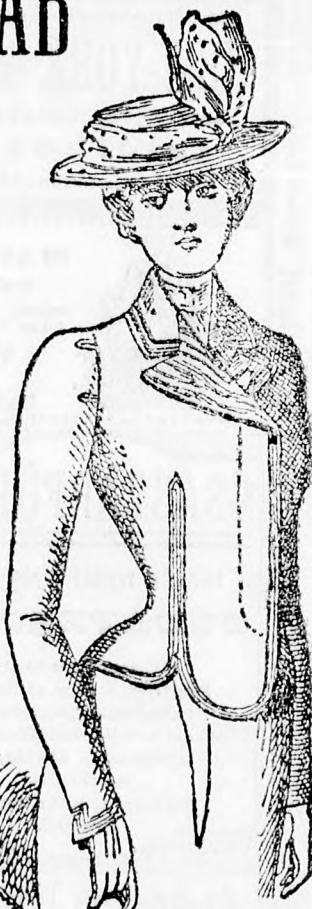

Őszi kabát

500 DARAB

500 DARAB

Angol gallér

500 darab **RAGLAN PALETÓ**

Még a készletből tart leszállított árban lesz eladva.

Rózsa Lajos legnagyobb női felöltő áruházában,
Debreczen, Kistemplom-bazár

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.